

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre ..... 28 korona
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETESEK:

6-basásos postt. sor egyszer 80 fillér
minden következőnél 16 fillér

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, június 13.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Az új püspök.
A képviselőház ülése.
Az aradi új román püspök.
A botrányok parlamentje.
A pénzügyminiszter az aradi vashidakról.
Forgách gróf ügye.
Beszélgetés Mangra Vazullal.
Konstantinápoly Aradon.
Carola Cecilia haldoklik.
A bokszeji jegyzőné drámája.
Alexie Soimoseanu actor ungurese.
Gáll József az aradi püspökválasztásról.
A városi hivatalok áthelyezése.
Aradi sport-élet.
Szocialista vasúti hivatalnok.
Tárca: Az utolsó Montmocassin. Irta: Octave Pradels.

Az új püspök.

Arad, június 12.

Megtörtént. Mangra Vazult megválasztották aradi püspökké. A táviródrót szétvitte a hirt az ország minden részébe, s holnap már a messze külföldön is tudni fogják, hogy Magyarországon püspöki széket adtak egy embernek, aki egykor áruba bocsátotta, vásárra vitte hazája becsületét.

A mai naphoz egy arculütés emléke fűződik. Ez az arculütés a magyar nemzet önérzetén csattant el. Előbb legyaláztak bennünket, aztán elárultak bennünket, s most két kézzel szórják a jutalmat az árulás vezérének.

Mangra Vazul a memorandum-ügy hirdeti mozgatója magyar püspök, és magyar főrend a mai naptól kezdve. Legalább úgy hiszi ő, és vele együtt az a harminc zsinati tag, akik ittasultak most a győzelmi mámortól.

Csakhogy úgy véljük, korai még az öröm.

A mai választás eredménye két retorán megy keresztül, hogy törvény szerint megszentelt aktussá válják. Az első a püspökök értekezlete, a második a király jóváhagyása. Amattól a felterjesztés sorsa függ, az utóbbtól a szankció.

A román püspöki kar, melynek bizony Magyarországon sok előítélettel kell megküzdenie, nem fogadhat be testületébe olyan embert, aki multjával és működésének egész botrányosságával már előre kompromittálta a román főpapi kart. Meggyőződésünk, hogy a püspöki értekezlet elejti Mangra Vazult mielőtt még magára ölthetné a püspöki infulát.

De hogy a nagyváradi vikárius aradi püspökké installáltassék, azt megfogja akadályozni a magyar kormány is.

Mert a magyar nemzet szívéből kitépi nevét az a miniszterelnök, aki szembeállva az ország közérzetével, megerősítésre meri ajánlani a királynak Mangra Vazult; mert kiűzik az országgyűlésből azt a kormányt, mely a Felső szine elé merészkedik Mangra Vazul nevével, azzal a névvel, mely a hazafiatlanság fogalmával egybeolvadt.

Meg fog ismétlődni az az eset, ami Saguna halála után történt. A zsinat Popasut választotta metropolitává, de a király nem hagyta jóvá a választást. Az újra egybehívott zsinaton erre Román Miron kapta meg a többséget.

Mert ne vakitsen el senkit az az öklöndöző fogadkozás, amiben ugylátszik kifáradhatlan Mangra ur. Es ne vezessen félre senkit az az alkalmi hazafiaskodás,

ami oly sokszor elhangzott a vikárius ur ajkáról, hogy az aradi püspöki székre aspirált.

Arad város társadalma legalább nem hisz neki. Egy levelet közlünk alább, mely a közönség köréből érkezett, s egy előkelő aradi ur írja le benne a város hangulatát. A levél így szól:

„Arad társadalma, mely a román püspökválasztás előtt és alatt Hamsea Agostonnal érzett, az ő pártján állott, lehangultsággal vette tudomásul, hogy a vele együtt érző, a nagy tudásu, puritán jellemű, a felekezetek közötti békét és szeretetet hirdető, a magyar társadalommal összeforrott jeles egyházi férfi, kinek kristálytiszt hazafiságáról mindenki (még a Mangra-pártiak is) meg volt győződve — Hamsea Agoston, a püspökválasztáson kisebbségben maradt.

Hamsea kisebbségben maradása, Mangra győzelme azonban Hamsea diadalát jelenti. Alig néhány évvel ezelőtt püspökválasztás volt Aradon. Két kipróbált jó hazafi: a boldogult Goldis József és Hamsea Agoston állottak egymással szemben.

Mind a két jelöltnek jelleme garantiát nyújtott arra, hogy megválasztásuk esetén amig egyfelől és elsősorban a gör. kel. egyház érdekeit főpásztorhoz illő szeretettel, ragaszkodással és a románsághoz való hűséggel képviselik, másfelől a magyar hazának, a magyar állameszmének szószólói, eltévlyedott testvéreinek megtérítői lesznek.

Hamsea azon a választáson kisebbségben maradt. Bukása fájdalmasan érintette ugyan személyes tisztelőit, de úgy azok, mint Arad társadalma, tisztelettel hajolt meg a győző és hívei előtt, mert a megválasztott Goldis József minden tekintetben megérdemelte megválasztását.

TÁRCA.

Az utolsó Montmocassin.

Irta: Octave Pradels.

(Franciából.)

A fiatal De Montmocassin Hugó gróf nagyon boszus volt s unatkozott. Égetően érezte a szükségét, hogy nagystilű életet éljen, de vágyának kielégítésére nem volt egy garasa sem.

Az öreganyjánál nevelkedett fel, Montmocassin márkinénál, akinek milliókra rugott a vagyona, de amellet fősvény volt, mint az öreg Hugó volt az egyetlen örököse. De a márkinében nemcsak a fősvénység volt hatalmasan kifejlődve, hanem a büszkeség is. Szentül hitt a saját kékvérűségében, kasztjának fensőbbiségében, s mindig kész volt a pénzt, sőt az életét is föláldozni, hogy megóvja a Montmocassin nevet minden még oly csekély folttól is.

Unokája, Hugó, aki utolsó sarja volt a Montmocassin-törzsnek, ami a fizikai tulajdonságait illeti, azokkal teljesen kielégítette a nényét. Az öreg magában sokszor ráképzelt unokájára az ősei vaspáncélját és legyverzetét és úgy találta, hogy egészen ráillenének.

De a lelki tulajdonságaival Hugó egészen kétségbeejtette az öreganyját. Közönséges emberekkel társalgott, bankárokkal, művészekkel,

burzsoa-népességgel! A templom csak olyankor látta a falsi között, mikor az öreganyja valósággal kényszerítette, hogy vele menjen; máskor soha el nem ment a misére. Ennek folytán azután a márkiné könyörtelenül zárva tartotta az erszényét ez előtt az elfajult sarjadék előtt, aki nem hitt sem Istenben, sem királyban.

Hugó minden lehetséges cselt kigondolt, hogy megpuhítsa a nagynénjét. De egy sem sikerült. Egy álmatlan éjszakán végre azt hitte, megtalálta a módot, amelylyel a fősvény öreg hölgyet pénzadásra bírhatja.

A márkiné minden csütörtökön szokta fogadni a Faubourg St. Germain fine fleurjét. Csak a tisztáknak volt joguk a belépésre, azoknak, akiknek a címere mocsoktalan volt. A márkiné még a nemességet is úgy megválogatta és kiselejtezte, mint a szakácsné a lencsét. Csupa öreg voltak együtt, valóságos pergament-szerű arcok, mintha a régi lovagvárak családi képtáraiból szálltak volna alá ide: volt egy pár fiatal leány is, nem szépség nélkül való, de mindegyik hijával az igazi fiataloságnak, jókedvűségnek. S végül el szokott látogatni a márkinéhez egy akadémikus is, akinek csak azért volt megengedve a bejárás, mert előadásokat szokott tartani az esteken. Ez az egész társaság a mestetesülése volt az ősi, elpenészesedett, szűkkeblű világnézetnek.

Arra az álmatlan éjszakára következő csütörtökön Hugó a fogadóestén nagyon illetlen

módon ásitozni kezdett, de egyébként föltte szeretetreméltónak mutatta magát, sokat társalgott s a lányos anyák ugyancsak szemügyre vették, mert mindnyájan szerették volna megcsipni maguknak a Montmocassin-név s az öreganyja milliói miatt.

Eppen az akadémikus tartotta az előkelő társaságot az ékesenszólása büvkörében Dicsőítette a nemesség isteni eredetét s azt állította, — ő, akit egyszerűen Duveanak hívtak! — hogy csak a legtisztább vérű nemesség képes megérteni, hogy mi a szép és az igaz; hogy az atavizmus által az ősök erényei az utódokban erősen érvényre jutnak s hogy minden nemese ifjában újra föl lehet lelteni az ősök kiváló sajátságait.

A feszes társaság helyeslő morgásából egyszerre kicsendült a Hugó gunyos hangja:

— Hohó! Ez még nincs egészen bebizonyítva.

Minden tekintet ráirányult, mintegy magyarázatot követelve tőle ezért a kételkedésért, amely ezen a helyen szinte istenkáromlásnak hangzott. Naiv hangon adta meg a feleletet Hugó a néma kérdésre:

— Mert ha igaz az, amit ez az ur mond, hogy őseink nem vitték magukkal a sirba minden lelki tulajdonságukat, akkor fel kell tennem, hogy a családomban van, vagy lesz egy bandita.

— Ohó! — hangzott fel minden oldalról.

Kvalifikált, érdemekkel bíró, a románságot szerető, a magyar állameszméhez hű polgára volt e hazának, kinek sirjára, mióta megtért övéhez, a szeretet babérleveleit hinti Arad megye és városának társadalma.

Csodálatos, hihetetlen, hogy boldogult Goldis József örökébe, az apostoli székbe, egy dignitásba, románjaink egy része oly embert akart beültetni, aki nem szerzett tiszteletet annak a reverendának, melyet visel.

Csodálatos, hihetetlen, hogy Mangra Vazulnak akadt általában pártja és pártfogója; akadt szavazója, aki magáról megfélelmedve, rászavazott arra az emberre, aki hirhedtté vált a magyar állameszme ellen való konok harcáról.

E csodát azok hívatják megfejteni, akik Mangra Vazult felemelték a püspöki székbe...

E csodát nem üdvözli senki, talán még Mangra pártja sem, mert még azok is megvannak győződve, hogy oly kormány nem akad, mely Mangrát a püspöki méltóságban megerősíti.

Avagy csalódnánk?

Elhíhet, hogy Mangra hívői: magyar hazafit akartak megválasztani, midőn Mangrát püspökké választották?

Elhíhet, hogy azok, kik ádáz gyűlöléssel viseltetnek a magyarok iránt, voksukkal győzelemre segítették volna Mangrát, ha az a nyilt levél, melyben magát magyar hazafinak vallotta, igaz, őszinte lett volna?!

E kérdésekre csak nemmel lehet válaszolni, azzal a nemmel, mely Arad egész társadalmának ajkáról hangzik el, s mely a lezajlott püspökválasztásban nem az igaz győzelmét, hanem egy érdekcsoport hónapok előtt megindult küzdelmének szörnyszülőttjét látja.

Es a társadalom figyelő állást foglal el: úgy látja, hogy az a szerencsétlen ember, kit ma egy érdekcsoport a gör. kel. püspöki székbe ültetett, soha sem fogja kezébe vehetni a pástortbotot, melyre áhított; szavazóin kívül senki nem üdvözli győzelmét.

Eddig a közönség köréből érkezett vélemény. Mi a magunk részéről csak egy kérdést kívánunk még fölvetni.

Arra vagyunk kíváncsiak, vajjon, ha bekövetkeznék az installáció ünnepélye, odajárulhatna-e tisztelegni Mangra Vazul elé Arad megye főispánja, ki a kormány képviselője közöttünk, s akinek hódolása a magyar kormány hódolatát jelenti? Oda-

járulhatna-e Arad város polgármestere, annak a városnak első polgára, mely éven át tanuja volt Mangra Vazul szenvedélyes magyargyűlöletének? Es elmehetnének-e a hatóságok fejei, kiknek lelkében izzó magyar fajszeretet lángol, s akik funkcionáriusai annak az államhatalomnak, melyet százszor is megrugott, sárba tiprott Arad ujonnan választott püspöke?

Román testvéreink, magyar véreink, akik a társadalmat és közvéleményt képezzük együttesen, mernétek-e igennel felelni e kérdésekre?

**

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 12.

Interpellációs válaszok voltak ma is napirenden.

Három szakminiszter válaszolt a hozzájuk intézett interpellációkra és minden nagyobb emóció nélkül folyt a vita, a midőn egy szavazás miatt hirtelen vihar keletkezett. Az ellenzék azt állította, hogy többségben van. De az ellenpróba ezt nem igazolta be.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Darányi Ignác és Láng Lajos miniszterek.

Bejelentések.

Baross Jusztin előadó betérjeszti a képviselőház 1903. évi költségvetéséről szóló jelentést. Elnök kéri, hogy e jelentést holnap tárgyalja a Ház. Holnap különben előterjesztést óhajt tenni az új Házba való átköltözés iránt. (Helyeslés.)

Következtek a napirend szerint az interpellációs válaszok.

A pénzügyminiszter válasza.

Lukács László pénzügyminiszter Csávolszky-nak a brüsszeli cukorkonferencia tárgyában benyújtott interpellációjára azt feleli, hogy már két év előtt kijelentette, hogy ellene van a prémiumoknak. Most már a brüsszeli határozat folytán a prémiumokat el lehet törölni. Ismétli, hogy Németországgal egyetértve jártak el.

A választ tudomásul vették.

Lukács László pénzügyminiszter Nessinek az általános jövedelmi pótdobba beszámítandó kamatok tárgyában benyújtott interpellációjára azt feleli, hogy e kérdés most a legfőbb közérdektől bíróságnál van. Nem akar elébeugrani a döntésnek.

nagyanyám, hogy nem veszek részt a társalgásban. Örömet akartam szerezni önnek...

— Elég! A magaviselete méltatlan volt! Ezentul egyedül fogok társaságba járni, ön az én fogadóestémen sem jelenik meg!

— S mit fogok cselekedni?

— Mehet, ahova akar!

— S fog pénzt adni?

— Nem!

— Akkor nagyon sajnálom. Ezentul is el fogok menni mindenhol, ahova nevem megnyitja számomra az ajtót, — s úgy fogok beszélni, ahogy gondolkozom... Majd meghallja ma este Albracadabras grófnénál...

A márkiné a haragtól tájékozva ment ki a szobából s megesküdött, hogy egy krajcárt sem ad az öcscsének. De a szobájában meggondolta magát, ismerte Hugó dacos és kötekedő természetét. S végre is küldött neki huszonöt Lajos-aranyat azzal a kikötéssel, hogy soha sem fog vele társaságba menni.

S ettől fogva Hugó minden héten megkapta a huszonöt Lajos-aranyat, amelylyel tudott magának kárpótlást szerezni a fogadóesték gyönyöreire.

Igy értékesítette De Montmoccassin Hugó gróf az őseit. Duveaunak alighanem mégis igaza volt.

A választ tudomásul vették.

Lukács László pénzügyminiszter Barabás Bélának az aradi vashidakra adott ezután választ, melyről lapunk más helyén tüzetesen megemlékezünk.

A többi válasz.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter Kovács Gyulának interpellációjára felvilágosítókat nyújt az alsó-szabolcsi tiszai ármentesítő társulat ártérfejlesztése ügyében. Kijelenti, hogy a megindított vizsgálat nem igazolta be azt, hogy a kisbirtokosok harcban állanak a nagybirtokosokkal.

Kovács nem vette tudomásul a választ, de a Ház igen.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter Bedőháznak a székely vasutak kiépítése ügyében benyújtott interpellációjára azt válaszolja, hogy a kormánynak szándékában van a nagy székely körvasutat kiépíteni, amely Mátéfalvaig terjedne.

A választ tudomásul vették.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter Reich Aladárnak a baja-bátaszéki áthidalásra vonatkozó interpellációjára azt feleli, hogy a tervvel rokonszenvez, de azért nem vette fel a munkaprogramba, mert a hidhoz való vasuti összeköttetések nincsenek meg. De azért a hidat legközelebb megépítik.

A választ tudomásul vették.

Láng Lajos miniszter a kassai átjáró hid tárgyában azt feleli, hogy a veszélyt már elhárították.

A választ tudomásul vették.

Láng Lajos miniszter a kassa-oderbergi vasut pályázataira vonatkozólag kijelenti, hogy az olajat Budapestről szerezték be.

A választ tudomásul vették.

Láng Lajos miniszter Rátkay-nak a villanyosok által okozott balesetek tárgyában benyújtott interpellációjára azt feleli, hogy a vasuti kezelők egy havi kiképzésben részesülnek. A tulzsufaltságnak nagyrészt a közönség az oka, mert erőszakoskodik. A menetelést maga is gyorsnak tartja, a lassítás iránt intézkedni fog. Mindig egyenlő számban járni a kocsikat nem lehet a társaság pénzügyi érdekei miatt. A balesetek száma különben évről-évre fogy.

Rátkay László nem veszi tudomásul a választ. Mikor a közönség érdekeiről van szó, akkor nem szabad egy társaság pénzügyi érdekeit tekintetbe venni.

Elnök elrendeli a szavazást.

Felkiáltások a szélbalon: Kisebbség! Mi többségben vagyunk!

Ellenpróbát kérünk! (Nagy zaj. Számos képviselő bejön a terembe.)

Egy kis vihar.

Elnök nagy zajban elrendeli a szavazatok megszámlálását. E szerint 69 tudomásul vette a választ, 45-en nem vették tudomásul. (Nagy zaj a szélbalon.)

Ez nem járja!

— Jogosulatlanul szavaztak!

— Be kellett volna az ajtókat zárni!

Pichler Győző tiltakozik azon eljárás ellen, hogy olyanok is szavazhassanak a kik nincsenek a teremben. Itt olyanok is szavaztak, akik azt sem tudják, miről van szó. (Folytonos nagy zaj a szélbalon.)

Rakovszky István szerint a bíró egyik tagja vétkes az egész dologban. Az egyik jegyző nem a képviselőház érdekeit, hanem pártérdekeket szolgál. (Nagy zaj.) Szóts Pálra érti. Csak a szavazókat szabad megolvasni. Az elnöknek az ajtókat ellenőrizni kellene. (Óhó! Zajos ellenmondások jobbról.)

Lázár Árpád jegyző kijelenti, hogy nem Szóts, hanem ő csengetett és pedig régi szokás alapján. (Tetszés.) A csengettyű nemcsak a kormánypártnak szól, hanem az ellenzéknek is. (Zajos helyeslés jobbról.)

Rakovszky beismeri, hogy tévedett, és visszavonja azt, a mit Szótsre mondott.

Förster: Pedig Páli, te voltál! Én láttalak! (Nagy derűtség.)

Elnök kijelenti, hogy a határozatot ugyan még nem mondta ki, de a házszabályok értelmében minden képviselő szavazhat. A mig ezt meg nem változtatják, ő az összes szavazatokat megszámlálhatja. (Elnök helyeslés.)

Barta Ödön felszólalása után

Szentiványi Árpád jelentéktelennek tartja az incidenst.

Az öreg márkiné, valami rettenetes dologtól félve, amit az unokája most mindjárt mondani fog, elsápadt a festék alatt.

— Ugy van! — folytatta Hugó nagy lelki nyugalommal, — a tizennegyedik században egyik ősem, Montmoccassin Oglér báró a Cevennekben levő várkastélyában úgy élt, mint a többi hatalmas és dacos vazallusa a királynak. Hébe-korba lement apródaival s csatlósaival a síkságra, rabolt, megsarcolta az utasokat s a merre járt romhalmok s leégett falvak jelezték az útját. Duveau ur elmélete szerint tehát valamelyik utóda örökölte ennek a nagyszabásu utonállónak tulajdonságait...

A márkiné hangosan felsikoltott s ott a felháborodott társaság közepette elájult, Hugó pedig iparkodott feljutni a szobájába, amely a palota második emeletén volt.

Másnap reggel még a reggeli előtt megjelent nála a komornyik s tudatta vele, hogy a márkiné várja. Hugó az ajkán mosolylyal lépett be az öreg anyjához.

— Uram, — kezdte a márkiné, reszketve a haragtól, — ön tegnap olyan kijelentésre ragadtatta magát, amely az egész világot felháborította!

— En?

— Igen, ön! Lehetséges-e, hogy egy Montmoccassin azt a dicsőséggel teljes nevet, amelyet hord, úgy meggyalázza?

— De hisz sokszor a szememre vetette

Einök kihirdeti a határozatot, hogy a Ház a választ tudomásul vette.

Madarász József kéri, hogy a jövőben csak a szavazókat számlálják meg.

Einök kijelenti, hogy ezt indítvány alakjában kell kérni.

Láng Lajos miniszter előadja végül, hogy a ker. betegsegélyző pénztárnál kisebb szabálytalanságok előfordultak ugyan, de visszaélések nem.

A választ tudomásul vették.

Ezzel az ülés véget ért.

Az aradi új román püspök.

(A választás eredménye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

Az aradi román egyházmegye zsinata ma választotta meg új püspökét. Hosszu és elkeseredett küzdelem folyt a két jelölt: *Hamsea* Agoston arkimandrita és *Mangra* Vazul püspök-helyettes között s ez a küzdelem az izgatottság formájában a mai választás alatt érte el tetőpontját.

A két jelölt közül *Hamsea* Agostot a magyar-barát románok, *Mangra* Vazult pedig a *tulzók* pártolták. A választás eredménye pedig az lett, hogy a zsinat négy szavazattöbbséggel *Mangra* Vazult választotta meg aradi püspökké.

Ez volna a választáson megejtett szavazás eredménye, nem hisszük azonban el azt a jelentőségét, hogy az aradi püspöki szék véglegesen tölthető be *Mangra* Vazullal. Bizzunk ugyanis abban, hogy a magyar kormány nem fogja a választást megerősítés végett fölterjeszteni a királyhoz. Nem ülhet ugyanis az aradi püspöki székben olyan főpap, aki csak néhány évvel ezelőtt a legkiméletlenebb támadást intézte a magyar haza és a magyar szupremácia ellen.

A választás lefolyását az alábbi tudósítás mondja el teljes részletességgel:

A választás előtt.

A Thököly-téri román templom előtt már reggel fél kilenc órakor nagy néptömeg gyűlt össze, hogy ha a templomba, a választás színhelyére nem is mehetnek be, legalább meg legyen az a bizonyos staffázs, amely ilyenkor elmaradhatlan.

Fél órával előbb a székesegyház előtti teret rendőri kordonnal elzárták, melyen csak belépő-jeggyel lehetett átjutni. A rendet nagyszámú rendőr élén *Berecz* Ferenc alkapitány és *Kovács* Antal rendőrhadnagy tartották fenn.

A templom korán megtelt érdeklődő közönséggel: az egész román intelligencia ott volt. A templom hátulso részét foglalta el a nézőpublikum, jobboldalt a férfiak, baloldalt és a karzaton a hölgyek. Benn a hajó legelején az oltár előtti baloldalon az elnökség nagy zöld asztala, rajta két illatos virágbokréta. A hajó két oldalán, az eltávolított padok helyén, nádszékeken foglaltak helyet a zsinati képviselők, itt volt az újságírók zöld asztala is.

Éppen a kilencet ütötte, mikor a templom elé érkezett *Metianu* János érsek fogata s abból a néptömeg *szetreászka*-zása közben kiszállt az ősz egyházfő, követve dr. *Krista* Illés érseki titkártól.

A templomban.

Ezalatt a papság a teljes ornátusban a székesegyház bejáratához vonult az egyházfő fogadására. *Hamsea* Ágost és *Mangra* Vazul vikáriusok, *Beles* Vazul aradi, *Pacala* Soma nagyváradi, *Szerb* Geraszin bélnici és *Gurbán* Konstantin borosjenői esperesek, dr. *Szuciu* és *Mihulin* diakonusok fogadták, az ősz szakálu

jóságos arcu főpapot, ki itt kezébe vette az érseki botot, lilaszínű palástot öltött s az egyházi énekharang énekének hangjai és a papság kíséretében az oltár elé ment.

A templom előrsze ezalatt megtelt főleg hölgy-közönséggel, míg a templom hajóját a zsinati tagok és a papság foglalta el. A liturgia megkezdése előtt *Hamzsea* Ágost és *Mangra* Vazul vikáriusok és Pap Ignác protosinzelus, valamint *Beles* Vazul esperes átöltöztették a metropolitát. Fehér selyemből készült palástot öltött, majd ezen felül egy arannyal kivartott palástot vett fel s az érseki főveggel fején a templom közepén felállított pódiumra lépven, háromszor áldást osztott.

A liturgia.

A püspöki tipicon értelmében ezután kezdetét vette a liturgia, melyet tegnap éjjel virasztási szolgálat előzött meg. Aliturgia alatt vezették be a templomba az öreg *Babes* Vincét, aki gyengélkedő állapotban is eljött a választásra.

A metropolita piros bársonyszékbe ült s ezalatt az oltár előtt a papság a liturgiát celebrálta, az érsek újból áldást osztott, *Mihulin* diakonus pedig az evangéliumot megelőző apostolt olvasta fel, *Szuciu* Jusztin diakonus pedig az evangéliumot, melyet a misén résztvevő közönség állva hallgatott végig.

Az evangélium felolvasása után imát mondtak *Goldis* János püspökért az egyházi énekharang pedig, mely az egész mise alatt *Kozma* Virgil theologus vezetése alatt gyönyörűen énekelt, az „*In veci pomenisea lui . . .*” kezdetű gyászdalt adta elő.

A mise végezte előtt az oltár előtt a metropolita egyenkint háromszor magához ölelte a miséző papokat. *Hamsea* Ágostot, *Mangra* Vazult, Pap Jánost, *Beles* Vazult, *Pacala* Tomát, *Gurbán* Konstantint és *Szerb* Geraszimot, akik sorban kezet csókoltak az érseknek.

Hamsea Ágost a *Hiszekegy . . .*-et olvasta fel s azután kezdetét vette az áldozás, mely harangzugás között folyt le. A tulajdonképeni misét a templomi énekharang éneke és a Miatyánk fejezte be délelőtt 11 óra után.

Igy aztán fél tizenkét óra lett, mikor *Metianu* János metropolita teljes ornátusban, érseki főveggel és pásztorbotjával a pódiumra lépett s elmondta ünnepi beszédét. A jóságos arcú főpap igazán jóságosan beszélt, tele volt hangja melegséggel s amit mondott, az a szívéből jött. A *szereletről*, a „*dragostea*”-ról beszélt, s szavai meghatották a hallgatóságot.

Az érsek beszéde.

A metropolita beszédében körülbelül ezeket mondta:

Özvegy az egyházmegyénk, amióta szeretett püspökünk: *Goldis* János meghalt. Fájdalommal és szeretettel emlékezem meg róla s azután megköszönöm nektek, hogy eljöttetek ide meghallgatni engem, akinek három év óta nem volt szerencsém hozzátok. Mit mondjak arról az időről, mióta tőletek távol vagyok? Mit mást, mint hogy azóta naponként reggel és este imádkozom Istenünkhöz népeinkért, egyházunkért, s kérem, hogy világosítson fel minket az ő mindenható hatalmával.

A szentírásból olvastam, hogy az Isten a boldogságra teremtette az embereket. Megáldott szabad akaratú, észszel, intelligenciával, nemes érzésekkel s hozzá megáldotta a földet is minden jóval, hogy semmi se hiányozék nekük a *szereletről* gyakorlásából. Mert ez a tulajdonság az ami irányítja az életünket, az egész világot, ez mindennek megteremtője s ennek hiánya mindennek lerombolója. Az Isten keresztényi szeretetből teremtette a világot, a földet, az eget, az embereket, nem volt oka ezt önmagáért tenni, mert ő világ és föld nélkül, lények és alkotások nélkül is Isten maradt volna.

A vallás vezet a boldogsághoz. Nagy a szeretet hatalma, mely az embereket nagy tettekre képesíti. Ime az apostolok példája, kik éppen olyan emberek voltak, mint mi s az embertársaik iránti szeretettől vezéreltetve elhagyták házukat, otthonaikat, szüleiket, testvéreiket és barátait s tanítva és felvilágosítva terjesztették a vallás szeretetét martírság és életük árán is.

Nem megyek azonban olyan messze, nem megyek vissza az apostolok és szent vértanúk idejéig. A mai világot is a szeretet kora ányozza és tartja össze. Mit gondoltok mi építette fel ezt a szentegyházat, a semináriumot, ha nem a szeretet. Ez az a motor ez az érzés tartja össze a világot, ez alkot ez teremt. És ennek a szeretetnek nem csak Isten irányában, hanem az emberek között is meg kell lenni, mert nincs vagy, nincs jólét enélkül, ez az élet központja, a szeretet a legnagyobb boldogság, a szeretet hiánya a legnagyobb boldogtalanság. Ahol ez nincs meg, ott az egyenletlenség, s ez a leghatalmasabb királyságokat is ledönti. Glória a szeretet, romlás a hiánya.

Nem elég azonban hirdetni, gyakorolni is kell a szeretetet egymás iránt s manifesztálni kell ezt az érzést gazdagnak a szegény iránt és megfordítva. Menjetez végig a városon: látjátok a szobrokat, menjetez ki a mezőre, látjátok az emlékműveket: ezek mind a szeretet, a hála és a megemlékezés jelei. Azok jó emberek, akik nem feledkeztek meg jótevőikről, mert jaj annak a népnek, amelyik nem emlékezik meg nagyjairól! Példának hozom fel a nagy *Szaguna* Andrásnak és *Gozsdu* Eleknek eseteit. Ezeket sárral dobálták meg s mégis mennyi jót tettek! De kinek legyen kedve a jó cselekedetekhez, ha inzultálják, dehonesztálják legszeretetteljesebb cselekedeteit. — Itt van azonban a történelem, mely feljegyzi érdekeiket.

A mai ünnepélyes alkalomnál tehát mi egyebet tudnék nektek ajánlani, mint azt, hogy tartsatok össze, szeressétek egymást, hogy a világ lássa azt, hogy keresztény testvérek vagytok, hogy szeretitek egymást s hogy ezért össze is tudtok tartani.

Békét, szeretetet és összetartást ajánlok hát nektek s kérem az atyát, a fiút és a szentléleket, hogy legyen mindörökké velünk!

A szinódus tagjai, a papság és a jelenlevők egyhangú „*Szetreászka!*” kiáltásokra fakadt s a főpásztor lelépven az emelvényről, berekesztette az istentiszteletet.

A zsinat megnyitása.

Kezdetét vette ezután a tulajdonképeni választás.

A zsinat 60 tagja közül 59 jelent meg: 30 egyházi, 29 világi képviselő. Az egy világi, aki távol maradt: *Mladin* Miklós eleki főszolgabíró. Állítólag azért maradt el, mert se *Mangrara*, se *Hamseára* szavazni nem akart. Ellenben megjelent dr. *Popa* György aradi szolgabíró, aki *beadta állásáról lemondását* és eljött *Mangrara* szavazni. Eljött az öreg *Babes* Vince is Budapestről. A nagybeteg *Hamsea*-párti képviselőt két orvos hozta le, azok karján jött a zsinatra is s *Gál* József főrendiházi tag mellett foglalt helyet.

A mise végeztével a hosszú zöld asztalt az oltár bejárata elé helyezték s rátették az evangéliumot s a feszületet keresztet, majd a két urnát, melybe a szavazatokat gyűjtötték. *Metianu* János érsek elfoglalta az elnöki széket, tőle jobbra ültek: *Hamsea* Agoston arkimandrita, *Papp* János protosinzelus és *Ciorogariu* Romulusz szentszéki főjegyző, balra az érsektől ült *Mangra* Vazul vikárius.

Az elnöklő metropolita ülve olvasta fel megnyitó beszédét, melynek legelső részében imát mondtott *Ferenc József királynak*. Ezt a zsinat tagjai lelkesen megőljeneztek. Beszéde további részében kérte a zsinati képviselőket, hogy a választásnál minden melléktéket tegyenek félre s egyedül a szeretet és az egyház érdeke vezesse őket.

Oncu Miklós dr. válaszolt az érseknek hosszabb beszédben, biztosítván őt, hogy minden képviselő csak az egyház és a nép érdekét fogja szem előtt tartani. Erzik a pillanat fontosságát, de azt is tudják, hogy a választás sorsa az isten kezében van. Arról biztosítja az érseket, hogy az eparchia minden tagja az új egyházzfővel, bárki legyen is ez a pályázók közül, vállvetve fog küzdeni az egyházmegye érdekében.

Eme bevezetések után az elnöklő érsek felkérte bizalmi férfiúkkal Gál József főrendiházi tagot (Hamsea-párti) és Oncu Miklós drt. (Mangra-párti), szavazatszedő bizottság tagjával és főjegyzőjével Georgia János és Szerb Geraszim espereseket, dr. Márta Sándort és dr. Papa Györgyöt. Georgia János esperes felolvasta a zsinati képviselők névsorát és konstataálták, hogy hatvan képviselő közül csak egy van távol: Mladin Miklós.

Még mielőtt a választásba kezdtek volna, vitatkozás támadt. Az érsek kijelentette, hogy harminc szavazat megadja az abszolút többséget. Mangra Vazul ezt nem tartja helyesnek, szerinte csak a leszavazottak számából állapítható meg a szótöbbség, ez pedig csak a választás végén történhetik. Hasonló értelemben szól Oncu Miklós is, hivatkozva a szervezeti szabályrendeletre, mely az abszolút többséget nem a beadott összes szavazatok száma után, hanem az igen- és nem- szavazatokkal ellátott cédulák után állapítja meg.

Végre felolvasták az autonomiai szervezeti szabályzatot, mely Mangrának adott igazat és ez értelemben indult meg a választás, miután előbb abban is megállapodtak, hogy a pályázó jelöltek nem szavaznak.

Pap Ignác visszalép.

Mielőtt a szavazást megkezdték volna, felállott Pap I. János protoszcincellus s kijelentette, hogy tekintettel Hamsea Ágostnak és Mangra Vazulnak nagy pártjára és népszerűségükre, a jelöltségtől visszalép. A két jelölt ezután visszavonult az oltár-helységbe, kint pedig kezdetét vette a szavazás.

Georgia János esperes olvasta fel a szinódus tagjainak névsorát s ezek egyenként léptek az elnöki asztalhoz, az urnába dobván be fehér cédulákra irt szavazataikat.

A szavazás.

Óriási izgalmak között kezdődött és folyt le a szavazás.

Az első négy voksot Hamsea kapta s ő vezetett a tizedik szavazatig, mikor Mangra utolérte s a tizenhetedik szavazatig együtt haladtak. Az izgatottság nőttön-nőtt ezután, mikor Hamsea Ágost a 24-ik szavazat beadásáig egyfolytában vezetett. Ekkor érte utol őt Mangra s míg ez harminc szavazatig feljutott, addig Hamsea még csak egy szavazatot kapott s végeredményben a két jelölt így állt:

Hamsea Ágost	26
Mangra Vazul	30
Pap Ignác	1

Hamsea Ágost tehát négy szavazattal kevesebbet kapott, mint Mangra Vazul, s így az utóbbi abszolút többséggel aradi püspökké választották meg.

Az eredmény kihirdetésekor, de még előbb, mikor már nyilvánvalóvá lett, hogy Mangra győz, hívei óriási szetreszkába törtek ki. A szinódus tagjai alig tudták a „szilencium” és „Iniste” kiáltásokkal lecsendesíteni a hallgatóságot.

Az új püspök beszéde.

Mangra Vazul hívei rögtön bevezették az Ikanosztázból s Metianu János metropolita a

nélkül, hogy egy szóval is üdvözölte volna, egyszerűen tudtára adta neki, hogy püspökké választották.

Az új egyházzfő ezután beszédet mondott, melyben megköszönte a zsinat bizalmát, s kijelentette, hogy változatlan szeretettel fogja szolgálni az oltárt. Küzdeni fog az egyház érdekeiért az igazi patriotizmus jegyében. Tettekkel fogja kimutatni, hogy a bizalomra rátermett s nem jelszavakkal, egyuttal fogadja e szent helyen, hogy egész életében teljes lélekkel az oltárnak, a trónnak és a hazának fog szolgálni.

A beszédet hívei lelkesen megélték, az érsek pedig néhány szóval berekesztette a zsinatot.

A botrányok parlamentje.

(Sikkasztások a Duna-gőzhajózási társulatnál. — Kínálják a pofonokat. — Pezsgő és obstrukció. — Miért dühös Kiofác?)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 12.

Ausztriában elérte tetőpontját a felfordulás. A Reichsrathban a legbotrányosabb jelenségek vannak napirenden, ehhez most nyílt obstrukció és miniszterválság is járul. Bécsi táviratok nagyon sötéten festik a helyzetet s azt mondják, hogy Rezek bukásából igen könnyen támadhat részleges kabinet-válság. Hogy baj van odaát, azt mutatja az a körülmény is, hogy a képviselőház ezen a héten még nem kezdi meg nyári szünetét, mint a hogy eredetileg tervezték.

A Reichsrath mai ülésén — mint táviratunk jelenti — a Duna-gőzhajózási társasággal való szerződés megújítása volt napirenden.

Berger (német nemzeti párti) rendkívül élesen támadja a társaságot. Egész listát sorol fel azokról, kik ott loptak és sikkasztottak s a társaság nem tett bünvádi feljelentést sem a tolvajok, sem a sikkasztók ellen.

Berger beszéde alatt rendkívül izgalmas szóváltás volt Schönerer, Wolf és Glöckner közt.

Író (Wolfhoz): Ön közönséges gazember... Önt a parlament nyílt ülésén fogom felfofozni.

Wolf (visszakiallt) Hallgasson, maga részeg! Hiszen most is be van rugva...

Az ülést ezen tónusban folytatták. Végül Berger sürgős indítványát, melyet arra nézve adott be, hogy a kormány vonja vissza a Duna-gőzhajózási társasággal kötött szerződés meghosszabbítására vonatkozó javaslatot, Gall miniszternek a társaságot védő felszólalása után elvetették.

Az ausztriai helyzetet egyébként legjobban jellemzi az az epizód, melyről ma bécsi tudósítónk telefonon ad hirt. A képviselőház tegnapi ülésén Málík cseh képviselő délután tizenkettő óráig este 7-ig beszélt egyfolytában — fogadásból. Schönererrel fogadott nyolc üveg pezsgőben, hogy hat óra hosszat tartó obstrukciós beszédet fog mondani. Schönerer még arra is kötelezte magát, hogy minden további negyedóránál külön egy-egy üveg pezsgőt fizet. Így nyert Málík tíz üveg pezsgőt, de beszélt volna tovább is, ha be nem reked teljesen. Beszédében leginkább a vadászati törvényről elmélkedett s tücsköt-bogarat összehordott.

Ma annak is magyarázatát adják, miért kelt ki oly élesen Kiofác képviselő a német császár ellen. A magyarázat így hangzik:

Egész Európában megbotránkozást keltett Kiofác cseh képviselőnek és társainak a Reichsrathban elhangzott cseh és megvetést érdemlő piszkolódása. A jeles képviselő ur piszkolódásának azonban nemcsak a marienburgi beszéd, hanem főként személyi harag is az oka.

Kiofác urnak ugyanis két évvel azelőtt

Heidelbergben az egyetemről egy unokaöccsét botrányos veakedés miatt kitiltottak, a kitiltott minden forumot végigjárta, hogy ezt a kitiltást megsemmisítsék, sőt a német császárhoz is folyamodott, de hiába. Távoznia kellett az egyetemről és így kénytelen volt a bécsi egyetemen folytatni tanulmányait.

Ezért volt Kiofác dühös és ezért piszkolta le a német császárt.

A pénzügyminiszter az aradi vashidakról.

(A hid ügye a képviselőházban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 12.

Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház mai ülésén válaszolt Barabás Béla dr. azon interpellációjára, melyet az aradi vashidak ügyében pár hét előtt a miniszterhez intézett.

A válasz teljesen megnyugtató s arra enged következtetni, hogy a hidak kiépítéséből most már lesz valami. A miniszter elismerte, hogy a megrozant hidak átalakítása, kicserélése, szükséges, sőt jelezte, hogy ebben az ügyben április hó óta újabb tárgyalásokat folytat. A miniszter nem zárkozik el a város jogos kívánalmainak teljesítése elől, hajlandó lemondani meg a vámszedés és revjogról is, ha ennek ellenében a város a hidakat felépíti.

Az érdekes válasz egész terjedelmében így hangzik:

Lukács László pénzügyminiszter: T. Ház! Barabás Béla képviselő ur egy interpellációt intézett hozzám az aradi hidak állapota tárgyában, és ebben az interpellációjában azt kérdezi, van-e tudomásom arról, hogy az Arad városa és az aradi vár között lévő Maros-hid és az azzal kapcsolatos ártéri hidak, melyek a magyar kincstár tulajdonát képezik, a lehető legrosszabb állapotban vannak, olyannyira, hogy a bekövetkező veszedelemért a kezelő állami hivatalok a felelősségét nem vállalják. A rendőri hatóság a közlekedést ma holnap kénytelen lesz beszüntetni. Azután azt kérdezi a t. képviselő ur: tudja-e a pénzügyminiszter, hogy ezen hidak vámjövendelméi, valamint az ezzel kapcsolatos révjog évi bevételei együttevve, ezen hid folytonos javítása és jókarban tartásának kiadásai és költségei messze túlhaladják és ebből kifolyólag a kincstárra évenként mintegy 10—15.000 korona közvetlen kár hárul és végül azt kérdezi a t. képviselő ur, hajlandó-e a kormány intézkedni, hogy ezek a hidak sürgősen megépíttessenek, vagy ha erre nem volna hajlandó, hajlandó-e Arad városával oly megállapodásra jönni, hogy a révjog, illetőleg a vámszedési jog átengedése mellett Arad városa vállalja el ezen hidak felépítésének kötelezettségét.

Erre az interpellációra azt válaszolhatom, hogy arról igenis van tudomásom, hogy az aradi hidak, a melyek itt említve vannak, nincsenek jó karban, de hogy oly közvetlen és imminens veszély forogna fenn, a mit a képviselő ur jelez, arról nincs tudomásom, arra vonatkozólag semmiféle hivatalos értesítést nem nyertem, már pedig az ott lévő állami hivatalok, úgy a pénzügyi igazgatóság, valamint az államépítészeti hivatal kötelességüknek tartották volna, ha az állapot olyan veszélyes, e tekintetben hivatalos jelentést tenni. Hogy a hidak nincsenek jó karban, azt igenis tudta, mert hiszen évről-évre tényleg tatarozni, javítani kell, de épen ezen tatarozások és javítások oly karba hozzák e hidakat, hogy azokon közvetlen veszélytől tartani nem lehet.

Az aradi hidak újraépítésének kérdése már

régi kérdés, a mely a kormány és az érdekelt törvényhatóságok és Arad városa között hosszú tárgyalásnak anyagát képezte. És ha eddig nem tudtunk végleges eredményre jutni tekintetben, azt egyrészt az okozta, hogy nem sikerült az érdekelt felekkel megállapodásra jutni, másrészt pedig a kormánynak, illetőleg az államkincstárnak más jelentékeny és még rosszabb karban lévő hidaknak felépítésével kellett foglalkozni, a melyek igen jelentékeny kiadásokat okoztak, és itt megemlíthetem, hogy a tokaji, rakamazi, a petrinai, a soborsini és a károlyvárosi hidakat kellett időközben felépíteni, a melyek a kincstárnak igen tetemes pénz-áldozatába kerültek.

A mi azt illeti, hogy ezek a folytonos tatarozások és javítások oly sokba kerültek, hogy ezek a hidvámnak és a révjognak bevételeit felülhaladják, erre nézve csak annyit mondhatok, hogy ha hosszabb évek sorozatának átlagát vesszük számításba, akkor ez az állítás nem felel meg a tényeknek, mert azt, a mint az átlagos számítás mutatja, mintegy huszonkétezer korona évi tiszta jövedelmet mutatott eddig és így nem haladják felül a tatarozási költségek a bevételeket.

A mi azt illeti, hogy szándékozik-e a kormány intézkedni a hidak felépítése iránt, erre nézve még határozott nyilatkozatot nem tehetek. Tény az, hogy ismerve a hidak kedvezőtlen helyzetét, egy hónappal az interpelláció megtétele előtt, vagyis április hó elején újból megindítottam a tárgyalást ezen hidak dolgában, a mi igazolja azt, hogy a kormány figyelme kiterjed ezen kérdésre, és hogy a hidak állapota a kormány figyelmét nem kerülte ki. A tárgyalás tehát folyamatban van s ezen tárgyalásnak eredményétől fog függeni annak a kérdésnek eldöntése, hogy vajjon célszerűbb-e, hogy az állam építse fel a hidakat, vagy célszerűbb a másik módot választani.

Annyit már most is jelenthetek, hogy a vámszedési és révjog az államnak hasznát hajtó joga lévén, én részemről nem vagyok jogosítva azokat ellenszolgáltatás nélkül bárkinek és így a városnak sem átengedni. Ellenszolgáltatás mellett igenis létre jöhet egy megállapodás, és már itt is jelezhetem azt, hogy ennek az ellenszolgáltatásnak nem kell szükségképpen abban állania, hogy készpénz ellenében vásárolja meg a város ezen jogokat. Ezen ellenszolgáltatás abban is állhat, — és ez esetben nincs kizárva, hogy a megállapodás létre fog jönni, — hogy a város elvállalja a hidak felépítését és az állam ennek ellenében hasznát hajtó jogait a városnak átengedi.

De hogy miképen fog eldöntetni a kérdés, az a most folyamatba tett tárgyalástól függ. Mindenesetre kijelenthetem, hogy a kormány figyelemmel kíséri ezt a kérdést, és óhajta az, hogy az mielőbb a város és a vidék érdekében megoldást nyerjen. Ez az, a mit az interpellációra válaszolni kötelességemnek tartottam. Kérem a t. Házat, méltóztassék azt tudomásul venni. (Helyeslés jobbfelől.)

Elnök: T. Ház! Az interpelláló képviselő ur nem lévén jelen, kérdezem a t. Háztól, tudomásul veszi-e a választ. (Felkiáltások: Igen! Azt hiszem, kijelenthetem, hogy a Ház a választ tudomásul veszi.)

Erre a Ház a választ egyhangulag tudomásul vette.

TÁVIRATOK.

Békekötés után.

London, jun. 12. A gyarmati hivatalnokok tiszteletére tegnap este adott lakomán Chamberlain beszédet mondott, a melyben azt hangoztatta, hogy a békekötés mind a két félre tisz-

tességes. Anglia mindent elért, a miért harcolt. Az ellenséggel szemben — ugymond — nagylelkűek voltunk mindenben, a mi a személyes és magánügyeket illeti. De semmi lényeges dologról le nem mondtunk és semmit sem tettünk, a mi a dél-afrikai kérdés esetleges megoldására káros lehetne. A feltételek elfogadásának módja kedvező előjel a jövőre nézve. A birodalom megerősítése érdekében sokat tettünk.

London, jun. 12. A Standard jelenti Durbanból 10-iki kelettel: Schalk-Burger közölte a lapokkal annak a határozatnak a szövegét, a melyet a Vereenigingben összegyűlt burgherek május 31-én hoztak. A határozatban a burgherek s jánálkozásukat fejezik ki, hogy az angol feltételeket, úgy a mint vannak, vagy el kell fogadni, vagy el kell vetni, továbbá sajnálják, hogy Anglia nem akar tárgyalni a függetlenség alapjau és nem akarja megengedni, hogy a burgherek európai képviselőkkel érintkezésbe lépjenek. Aztán azt mondja a határozat, hogy nem lehet többé remélni, hogy a háború folytatása biztosítaná a függetlenséget és az ellenségeskedés meghosszabbítása nem volna többé jogosult. Ennélfogva a határozat kimondja a feltételek elfogadását és azt a reményt fejezi ki, hogy a helyzet nemsokára javulni fog és a lakosság teljesen megkapja azokat a kiváltságokat, a melyre joga van.

Fokváros, jun. 12. Egy proklamáció közlésezi, hogy azokat a lázadókat, a kik nem zászlóztisztek, vagy békebirák, ha július 10-ike előtt megadják magukat, csak választójoguknak életfogytig való elvesztésével büntetik. A lovastiszteket, vagy békebirákat más büntetéssel sújtják, kivéve a halálbüntetést. Mindkét esetben a feltétel az, hogy az illetők nem követtek el gyilkosságot, vagy a hadiszokással ellenkező más cselekményt. Azokat a lázadókat, a kik június 10-ig nem adják meg magukat, a törvény egész szigorával fogják sújtani.

Beszélgetés Mangra Vazullal.

(A püspökválasztás után.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

A ma délben megtartott aradi gör. kel. román püspökválasztás befejezése után lapunk egy munkatársa beszélgetést folytatott Mangra Vazullal, az ujon választott püspökkel. Ezt az érdekes látogatást munkatársunk a következőkben írja meg:

Mangra Vazul a Fehér Kereszt szálló 3-ik számú szobájában lévő lakásán fogadott. Az új püspököt már akkor sok tisztelgő kereste fel. Eppen a sürgönykihordók között találtam, a kik egész sereg üdvözlő táviratot kézbesítettek nekik.

— Látja — szólott hozzám — ez a csomó sürgöny Nagyváradról jön. Ott már tudják az eredményt és tömegesen gratulálnak. Gratulálnak nemcsak a románok, de a magyarok is.

En is udvariasan gratuláltam a püspöknek, majd azt a kérdést intéztem hozzá, mi az oka annak, hogy oly nagy számban csoportosultak mellette úgy az aradi, mint a nagyvárad egyházmegye zsinati tagjai?

— Egyszerű a dolog, kérem, — felelt Mangra, — Nagyváradon ismernek két évi működésem óta, a mióta ott vagyok püspöki helynök s mondhatom, hogy nem csak ismernek, de meg is szerettek. Az aradiakkal évek hosszú során már előzőleg érintkeztem, azoknak nem kellett magam bemutatni. Ismertek jól, mint szókimondó, tisztakezü embert, a ki mindig az igazságot tartotta szem előtt s bizonyára ez is nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a választás alkalmával mellém állottak.

— Méltóságodnak sokszor a szemére vetették, hogy hazafiatlan, hogy gyűlöli a magyarokat.

— Igen, de csak az ellenségeim. Ezek vezették félre a magyar sajtót s ezért jelentek meg ellenem közvetlenül a választás

tás előtt azok az erős tendenciával megírott cikkek. Mondhatom önnek, hogy mindez csak kortesfogásból történt, csupán csak kortesfogásból léptek fel ellenem a hazafiatlanság vádjával. Hiszen kérem, a ki olyan állásban van, mint én, az eo ipso nem lehet hazafiatlan. Ez az eshetőség ki van zárva. Ne tessenek kételkedni az én hazafiságomban. Számos izben tettem már erre vonatkozólag kijelentést, reprodukálták azokat a fővárosi és vidéki lapok, most sem mondhatok mást, mint azt, hogy a mit e tekintetben vallottam, azt fenntartom ma és mindenkor a maga egészében.

— Ha Méltóságod csakugyan annyira magyar érzelmű, miért nem adott ennek kifejezést Aradon akkor, mikor még itt méltóztatott lakni?

— Nem tehettem — válaszolt Mangra — mert Aradon nem volt működési terem. Mint nagyvárad vikáriusnak azonban már alkalmam nyílt egész függetlenül dolgozni s hogy hazafiságom ellen nincs kifogás, eléggé igazolja az, hogy a várad magyarság szeretetét birom. Pedig Nagyváradon igen intelligens magyarság van, a kik meggyőződésből meritik ítéletüket. Felhozzák ellenem a régebbi dolgokat is, többek közt azt, hogy a Memorandum deputációjával Bécsben jártam. Nem tagadom, voltam akkor Bécsben, de csupa kiváncsiságból. Magában a küldöttségben nem vettem részt, egyébként nem is voltam tagja a nemzeti komiténak.

— Mit gondol Méltóságod — kérdeztem azután — a kormány fel fogja terjeszteni a mai választás eredményét megerősítés végett a királyhoz? Szóval jóvá fogják hagyni Méltóságodnak püspökké történt megválasztását?

— Azt az esetet, hogy megválasztásomat ne hagyják jóvá, nem tudom elképzelni. Nem tudok okot találni erre. Az én felfogásom szerint sem kánon-jogilag, sem politikai tekintetben nincs ellenem kifogás. Ha egyháziilag a vikáriusságra még volt a kvalifikációm, meg van a püspökségre is. A mi pedig a politikai kifogásokat illeti, kortescselekre alapított vádak nem teríthetik el a kormányt, főleg a mai kormányt nem, a mely a jog, törvény és igazság elveit hangoztatja. Vikáriusságom alatt már megmutattam, hogy nem vagyok az a veszedelmes ember, a minőnek kihíreszteltek, ellenkezőleg jó hazafi vagyok és igyekszem mindig annak lenni.

— Nem volna szives méltóságod röviden vázolni a programját?

— Ma még nem tehetem, de majd az installáció alkalmával kifogom fejteni körülményesen a nézeteimet. Meg vagyok győződve arról, hogy meg lesznek velem elégedve.

— Még egy kérdést. Mit gondol Méltóságod, ki lesz az aradi és a nagyvárad püspöki helynök?

— Erről ma még nem nyilatkozhatom. Ez különben is a zsinatra tartozik, a mely valószínűleg csak a jövő husvéti rendes ülésén fog a két vikariátus kérdésével foglalkozni.

Ezzel a beszélgetés véget ért. Az ujon választott püspök ma még Aradon marad s holnap Budapestre utazik.

(v.)

Adtuk a beszélgetést úgy, amint az lefolyt. Hogy Mangra ur fogadkozására mi a véleményünk, azt lapunk vezérhelyén mondjuk el.

Konstantinápoly Aradon.

(Az előadások és a táncrendezők.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

Az Aradi Nemzeti Szövetség javára vasárnap rendezendő nagyszabású ünnepély mindjobban kezd kibontakozni. Ma már közönlődik az előadásokra felkért hölgyek s a táncot rendező urak névsorát, valamint azokat az újabb szórakozásokat, melyeket a nagy bizottság programmba vett.

Délután 2 órakor egy külön sátorban amerikai gyorsfényképész produkálja magát, 8 és 4 óra közt pedig nyílt színpadon tréfás jeleneteket adnak elő. Később *Güldül basa* (egy jó nevű aradi bűvész) mutatja be, hogy mi mindent tud. Többek közt egy hölgyet fog eltüntetni a publikum szemelátára. Egyik fő látványosság lesz még a *bayadérok tánca*, a mely bizonyára erősen le fogja kötni a közönség érdeklődését.

Az egyes pavillonokban az előadásokra a következő hölgyeket kérték fel:

I. Ujságpavillon.

Védnök: Neuman Dánielné, Lócs Rezsőné, dr. Schusztner Henrikné, Mayer Miksáné, Fischer Irén, dr. Somogyi Gyuláné, Szöllősi Istvánné, dr. Mandl Vilmosné, dr. Schreiber Vilmosné, Vajda Olga, Löffler Irma, Löffler Margit, Neuman Böske, Roth Böske, Guttmann Ella, Neuman Margit.

II. Virágsátor.

Védnök: Urbán Ivánné, Baross Ferencné, Reicher Károlyné, Laczay Endréné, Jakabffy Dezsőné, Reicher Lenke, Reicher Márta, Laczay Boriska, Laczay Anna, Csiky Margit, Vincze Margit, Heppes Szeréna.

III. Cukrászda.

Védnök: Szalay Antalné, báró Bánhidya Antalné, Fényes Kálmáné, Faragó Istvánné, Mokry Jenőné, Király Dezsőné, ifj. Szalay Károlyné, Králitz Lajosné, Vaszlaviczek Rudolfné, ifj. Ortutay Béláné, Moys Dezsőné, Sorbán Jánosné, Vásárhelyi Janka, Fábrián Margit, Babó Ida, Kabdebó Margit, Boros Dóra, Boros Malvin, Vizy Adolfin, Kinczig Margit, Kertay Ilma, Szalay Lenke, Szalay Janka.

IV. Török sátor.

Védnök: Kristyóry Jánosné, Zilahi Gyuláné, ifj. Kristyóry Jánosné, dr. Révai Kálmáné, Nikolits Ilonka, Illés Margit, Pénzes Szeréna, Magyar Ilona, Magyar Márta, Simon Miklós, Buchwald Zelma, Bérczy Etta, Riemer Annika, Riemer Sári, Csepreghy Irén, Vizer Márta, Hennings Margit, Ubl Ilonka, Frint Olga, Záray Margit, Buzsák Sári, Vizer Sarolta, Vizer Ilonka.

A táncrendező-bizottságot a következőképen állította össze a nemzeti szövetség elnöksége: Lócs Rezső rendező bizottsági elnök, Laczay István rend. biz. elnök, Sztojka József rend. biz. titkár.

Rendezőség: Ács Sándor, Apor Gyula, Bácskai Béla dr., Babiák Nándor, Baczó Frigyes, Balcsó Antal, Baross Dezső, Baross Zsigmond dr., Bedő Árpád dr., Bejczy Árpád, Beniczky Kálmán, Benedek Árpád, Bogdánfy Béla, Gaskó Béla, Grof Jenő, Green Nándor, Gergelyi László, Gebhart István, Hady Antal, Halmos Oszkár dr., Hesch Márton, Horkay István, Hunyár Algernon, Habereger György, Hámosi László dr., Kabdebó János, Kádas Tihamér, Keresztes Gyula, ifj. Kell Lajos, Kell Lipót dr., Kneffel Béla, Kneffel Gyula, Kneffel Lajos, Kolombán Pál, Köpf János dr., Köpf Kálmán, Korbuly Aladár, Bokor Alajos, Biró Albert, Chirke Lajos, Chirke Vilmos, Dániel Endre, Dániel Dezső, Dániel Péter, Domány János, Domonkos Gyula, Dörner Emil, Deutsch Sándor, Dóry Jenő, Cs. Endes Dániel, Edvi-Ilés László, Faragó Rezső, Fényes Dezső, Halápi Frigyes, Honisch István, Institóris István, Isztray Géza, Jakabffy Gyula, Jeges Károly, Jelinek Henrik, Joanovits Sándor, Jankó Gyula, Jancsovits Ferenc, Kopár Ferenc, Keresztes Gyula dr., ifj. Kristyóry János, Kádár Jenő, Kalmár Lajos, Kormos

Sándor, Kosztka Emil, Kosztka Mihály, Kovács Imre, Kövér Antal, Lacay Gyula, Ludig György, Losonczy Zoltán, Lejtényi Sándor, Marossy Miklós, Maione Vince, Mandl Vilmos dr., Máday Sándor, Mayer Ottó, Meszlényi Antal dr., Nachnébel Gyula, Neidenbach Ödön, Nikolits Géza, Nikolits Sándor, Neuman Adolf, Nattland Berná, Nyisztor Sándor, Ory Aladár, Pálffy István, Papp Elemér, Pataky Sándor, Petkó Zoltán, Preisinger Béla, Parecz Béla dr., Pásztor Sándor, Polonyi Jenő dr., Reisinger Ferenc dr., Reitter Lajos, ifj. Réthfalvy Gyula, Réthfalvy Jenő, Réczey Ödön, Rozsnyay József dr., Rozsnyay Kálmán, Radó Károly dr., Reppmann Gyula, Reinhart Kálmán, Révész Béla, Seress Barna, Scheffer János, Sommer Nándor, Spech István, Szabó István dr., Szalay Géza, Szalay Imre, Szöllősy Jenő dr., Szathmáry Béla dr., Szántó Gyula, Szántó Mihály, Szeghő Hugó dr., Sorbán János, Stauber József, Szeberényi Gyula, Steiner Ferenc, Steiner József, Sugár Jenő dr., Szilágyi György, Stengl Andor, Szimán József, Steigerwald Alajos, Szalay Béla dr., Szalay Károly dr., Szalay Dezső dr., ifj. Szojka János, Schór Lajos, Tedeschi Viktor, Tolnai János dr., Tapolcsányi Kálmán, Tabakovits György dr., Tóth Béla, Uray József, Venter Gusztáv, Verbos Árpád, Verbos Nándor, Verzár Sándor, Vojtek Lajos, Vass Géza, Velcsov Géza dr., Vásárhelyi János, Zih József, Zilahi Gyula, Zima Tibor, Zubor Andor.

A rendező-bizottság kéri azokat az urakat, kik a táncrendezésben nem vehetnek részt, hogy ezt a rendező-bizottságnak jelentsék be.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Flórika szerelme, népszínmű.
Szombat: Iskarióth, dráma. Diszeloadás.

* Flórika szerelme. Mint a színlap mondta, a megválasztott püspök tiszteletére diszeloadást rendezett a színház. Az alkalmi darab *Flórika szerelme*, Moldván Gergely román tárgyú népszínműve volt. Mint az etnografiai darabok rendszeren, ez sem állott a mesét illetőleg erős lábón, de azért — ahogy mondani szokás — meg lehet nézni. Áll ez annál is inkább, mert a Flórikának szere mi ügye egyebet nem akar, mint a román népéletet bemutatni egy meglehetősen egyszerű mese háttéréként. Tánccs és dal van a darabban bőven, s változatot hoz abba az érdekes gainai leányvásár. A harmadik felvonás, hol egy elég erős dráma jelenetet láttunk a legerősebb, de gyengén végződik a darab a második felvonásban. *Békéssy Gyula* és *Karácsonyi Mariska* a fő szerepekben zajos tapsokat kaptak úgy játéukért, mint szép román nótáikért. Igen jó drámai alakítást nyújtott *Ternyei Lajos*. Hatással játszott *Németh* s kisebb szerepében tetszett *Polgár, Szabó Irma* és *Sarkadi*. A közönség sokat tapsolt, főképen a karzat, honnan sűrűn hangzott fel az est jellegét megadó szetreászka. (L—y.)

— Iskarióth. *Zilahi Gyula* igazgató az aradi Nemzeti Szövetség által felállított Munkácsy Mihály- emléktábla leleplezése alkalmából f. hó 14-én, szombaton diszeloadást rendez. Színpad keretén belül a színház összes személyzete be fogja mutatni a Munkácsy Mihály hasoncímű festménye nyomán rendezett nagy néma képletet: *Krisztus Pilátus előtt*. A darab szereposztása a következő: Pontius Gózon Béla, Annás Győre Alajos, Ruben Váradai Márton, Jachar Tukorai Lóránd, Kaifás Juhász Sándor, Ahasver Mariházy Miklós, Nephtali Sarkadi Aladár, Iskarióth Csiky László, János Ternyei Lajos, Péter Németh János, Jakab Rétny István, Tamás Abai Gyula, Magdolna Gazdy Aranka, Oseas Pápai József.

* Az órnagy ur. *Zilahi Gyula* igazgató megszerezte a Vigszínháznak ez idén legnagyobb sikert elért műsordarabját: *Az órnagy ur-at*. A darab a legközelebbi jövőben kerül bemutatásra.

A bokszegei jegyzőné drámája.

(Schwéger Lajosné öngyilkossága.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

A megoldását keresi mindenki annak a lélektani problémának, a mely a borosjenői szörnyű drámának a magva volt. Egy asszony, a ki hosszú éveken át él szeretetben a férjével, megosztva vele a sorscsapások keserűségeit, felnőtt gyermekei vannak, néhány hét előtt megismerkedik egy fiatal emberrel és tegnap öngyilkos lesz vele. Eljátsza vele azt a tragédiát, a melynek szerepeit az érzélgőségre hajló fiatal emberek és szuggerálható, süldő leányok szokták betölteni. Az újabb részletek, a melyeket alább felsorolunk, kevés világot vetnek ennek a borzalmas problémának rejtekébe.

A közös öngyilkosságot *Schwéger Lajosné*, a bokszegei körjegyző, Aradmegye volt főszámvévőjének neje és *Hauser Vilmos* bokszegei jegyzőségéd szerda délelőtt tizenegy óra felé követte el.

Reggel utaztak el mind a ketten *Bokszege-ről*. *Hauser Vilmos* reggel elkérte *Schwéger* néfivérétől, *Rajla Antaltól*, a ki szintén a bokszegei község házában dolgozik, a jegyző fogatát. Azt mondta, hogy Bokszegegre akar menni, hogy a menyasszonyát elhozza.

Schwéger né, aki időközben előre ment gyalog, a község végén várta *Hausert*, s ott ült fel a hintóra.

Borosjenőre érve, előbb a *Kneffel*-féle vaskereskedés előtt állottak meg, ahol *Hauser* egy 9 mmes forgópisztolyt vásárolt, azután pedig az ottani *Központi*-szállodába hajtottak, szobát vettek, megreggeliztek, s azután követték el az öngyilkosságot. Előbb a fiatal ember halántékon lötte a nőt, akinek fejében maradt a golyó; azután pedig önmagát lötte ugyancsak halántékon s a golyó a szemén jött ki.

A lövések zajára a szálloda személyzete feltörte az ajtót, de sem az, sem az előhívott hatósági közegek nem tudták az öngyilkosok kiletét megállapítani. Minden támasz a nő ujján talált jeggyűrű volt, melybe az asszony nevének kezdőbetűi és az 1885. évszám volt bevésve. Annyit tudtak, hogy az öngyilkossá lett pár Bokszege-ről jött, odatelefonáltak s az összevágó adatok révén csakhamar kiderült, hogy az öngyilkos *Schwéger* felesége, meg a jegyzőségéd.

Schwéger né a lakásán levelet hagyott hátra, a melynek ez a címzése: *Lajosnak*. Ebben hátrahagyja a szekrénykulcsokat és bucsút vesz férjétől.

Hauser Vilmos két hónapja ismeri *Schwéger* né, de a viszony közöttük néhány hetes lehet. Az öngyilkosság előtt a férj ugrált az észrevett valamit, fölkereste *Karton Aladárt*, a borosjenői takarékpénztár vezérigazgatóját, akivel együtt utazott *Buttyinba*, hogy vele keresi föl a Bokszegegre utazott *Hausert*. Egyes verziók szerint *Schwéger* revolverrel kereste *Hausert*, a ki valószínűleg sejtette ezt.

Hauser Vilmos levelet hagyott hátra az öcscsének, a melyben ezeket írja:

Bocsássatok meg, hogy így tettem, azért ölöm meg magam, mert Aradmegyében, úgy látszik, a főispán emberei jutnak be mindenüvé.

Mit akart *Hauser* elérni azzal, hogy a szerelmi drámáját ilyen okkal palástolja a rokonai előtt, nem tudni.

Az öngyilkosságot mindketten már több nap előtt megbeszélték, mert *Hauser* néhány napja azt mondta az öcscsének:

— Meglátod, nemsokára megölök valakit, azután magamat.

Schwégné holttestét Csillag Ignác dr. járásorvos szemléje után Bokszege szállították s ott ravatalozták föl. Holnap délelőtt temetik. Az öngyilkos asszony 36 éves volt.

Hausert valószínűleg a borosjenői izr. fe-
metőben temetik el; szülei Morodán laknak.

Bokszege, ugyszintén Borosjenőn is nagy izgalmat keltett Schwégné esete. Mindenki őszinte részvételt fordul a szerencsétlen férj felé, a kit a sors, alig hogy az egyik csapást kiheverte, újabb keserőséggel sújtott.

Erdekes, hogy Schwégerék házasságát valószínűleg szerelmi regény előzte meg. Schwégné akkor Rajla Etelka, a szemlaki jegyző leánya, már jegyben járt az aradi háziezrednek egy Faludi nevű főhadnagyával, azután ismerkedett meg Schwégerrel. Az utóbbi és a főhadnagy között a leány miatt összeszólalkozás történt, a melyért kardpárbajt vívtak. A párbajban Schwéger sebesült meg. Mikor a leány ezt megtudta, visszaküldte a főhadnagynak a jegygyűrűt, s rövid idő múlva Schwégernek lett a menyasszonya.

A Karolina-utcában volt a lakodalmuk. Ugyanakkor, mikor a nászkocsik berobogtak az utcába, a soron túl a Ferenc-tér kapujában föbelépte magát egy tiszt: Faludi főhadnagy, a cserbenhagyott vőlegény.

A sorsnak különös rendelése volt, hogy most ő követte a főhadnagy sorsát, aki miatta vált meg az élettől.

Forgách gróf ügye.

(Botrány a Nemzeti Kaszinóban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

A Nemzeti Kaszinóban még mindig folyik gróf Forgách Antal ügyének tárgyalása. Az a hármass bizottság, amelyet a vizsgálattal bizott meg a Kaszinó választmánya, befejezte megbízatását. Teljes hat órán keresztül — délelőtt tizenegyétől délutáni öt óráig — vizsgálta a gróf Forgách Antal ellen tett bejelentést s miután magát a bevádolt gróft is kihallgatta. elhatározta, hogy szombaton, e hónap tizennegyedikén délután öt órára összehívja a Kaszinó választmányát és előterjeszti jelentését.

A hármass bizottság jegyzőkönyvét Ilk Mihály, a kaszinó titkára vezette. Tizenegy óra után jelentette, hogy Forgách Antal gróf megfelelt a bizottság kívánságának és megjelent, hogy kihallgassák.

A gróf kihallgatása közel négy és fél óra hosszat tartott és nem csupán a kétszáz koronás pörrel kapcsolatos hamis esküre terjedt ki. Hir szerint Forgách Antal grófnak egyéb dolgai is szóba kerültek s a gróf nagy részletességgel nyilatkozott az ellene felhozott vádak tekintetében. A bizottság közölte a gróffal Madách Pál megyei tisztviselő tanuvallomását is. Madách Pál előtt ugyanis Forgách Antal gróf egy alkalommal úgy nyilatkozott, hogy ő adósa ugyan Berchtold Miklós grófnak, de eszé ágában sincs, hogy fizessen. Forgách gróf tagadja, hogy valaha is ilyet mondott volna.

Forgách minden kérdésre a legnagyobb részletességgel felelt. Tagadta, sőt rosszakaratú rágalomnak jelentette ki a vádak. Kihallgatása után pedig kijelentette, hogy most már azokba a föltételekbe sem megy bele, amelyekről tegnap szó volt. Miután Forgách Antal gróf a nyelviséget elhagyta, a bizottság folytatta tanácskozását és megállapodott annak a jelentésnek a tartalmában, amelyet a kaszinó választmánya elé fog terjeszteni. A jelentés írásbafoglalásával Ilk Mihályt bízták meg.

Ma hire járt, hogy Forgách Antal segédei: Algya Sándor ezredes és Gajári Ödön le-

köszöntek tisztükről. Mint értesülünk, ez a hir nem igaz, sőt valószínű, hogy a Forgách megbizottai holnap egyoldalú jegyzőkönyvet vesznek fel, amely szerint minthogy a gróf ellenfelei megtagadták az elégtétel adását, a maguk részéről az ügyet a lovagiasság szabályai szerint befejezettnek tekintik.

Kaszinói körökben határozottan beszélnek, hogy a választmány egyszerűen tudomásul fogja venni Forgách gróf kilépését és ki fogja jelenteni, hogy a már megtörtént kilépéssel az ügy a Nemzeti Kaszinóra nézve végleges elintézését nyert.

Alexie Soimoseanu actor unguresc.

(Színészet a politikában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

Az a jőnevű román ur, a kinek a nevét ezen cikk fejéül választottuk, hétköznapokon a Népszínháznak művésze és az a neve Solymosi Elek. Ilyenkor azonban, a mikor a románoknak nagy napjai vannak, ő valószínűleg m. kir. románbarát, s a neve is egy kicsit megrománosodik: Alexie Soimosianu, s a hivatása: actor unguresc, magyar színész. Mint ilyen, kétségen kívül unikum, a mennyiben a hazai színművészetnek ő az egyedüli románbarátja, a ki az egyházpolitikát ép oly szenvedélylyel űzi, mint Uihazeanu, akarom mondani: Ujházi mester az alsóst.

Tudvalevő, hogy Solymosi Elek a püspök-választás napjára Aradra jött, hogy pártfogoltjának, Mangra Vazulnak ügyét dülőre juttassa. A Hamsaistáknak egyedüli vigasztalásuk lehet, hogy Solymosi nélkül Mangra nem kapta volna meg a többséget; elég hiba volt, hogy az ő diadaluk érdekében nem szereztek maguknak egy románbarát művészt...

Hogy mi oka van, domnu Alexie Soimosianunak arra, hogy a románok ügyeibe avatkozzék. Annak is meg van a titka. Solymosi Elek képviselő szeretne lenni egy kerületben, akármilyen ici-pici legyen is az. Szörnyűség is, hogy a magyar parlamentben a színészet nincsen képviselve: színész sok van a honatyák között, de hivatásos egy se. A legutóbbi általános választások alkalmával Solymosi föllépett valamelyik román kerületben. (hitelt nem érdemlő verziók szerint, a programbeszédét kuplékban mondta el) hanem megbukott, mint akárhány darab, amelynek főszerepét ő alakította. Hanem ez a kis baleset nem altatta el benne a politikus vágyakat. Szóval: egy román kerület kedvéért (hol lesz az, a nagy Alexie se tudja) jött román-barátkozni, s Mangra bizonyára lesz olyan lojális, hogy a püspökséget a mandátummal fogja viszont szolgálni.

De nemcsak Solymosi, hanem a Teatru Nationala Aradana, az Aradi Nemzeti Színház is beléavatkozott a román politikába. Ma reggel, amikor az egyik párt ép oly biztosra vette a győzelmet, mint a másik, megjelent a Flórika szerelme premiérjének színlapja, ezzel a fölirattal:

Diszeldadás
a megválasztott román püspök
tiszteletére

Azzaz, reggel hét órákor, hogy ki lesz a püspök: az még bizonytalan volt. De hogy az új püspök, akár Mangra, akár Hamsea lesz az, diszeldadást kap, az már bizonyos volt. Nincs kétség benne, hogy ez is hatással volt a választási küzdelemre. A jelöltek kétszeresen

sarkalta az is, hogy a győzelem esetén diszeldadásban pompázhatnak. Es állítólag az eredmény kihirdetése után Mangráék egy hírvi-
vője ezzel jelentette a diadalt:

— Mienk a diszeldadás!

A diszeldadásnak volt azonban még egy hatása. Este hir szerint, Russu Sirianu János, az aradi román lapszerkesztő a következő táviratot küldte a fővárosi lapoknak:

Hiresztelések, melyek szerint Mangra a multbeli politikája miatt magyar körök előtt népszerűtlen lenne, ma fényes cáfolatot nyertek. Magyarok örömmámorban. Tüntetés Mangra mellett. Este a magyar színházban Mangra tiszteletére diszeldadás. Setreaska!

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi székely otthon nyári mulatságára nagyban folynak az előkészületek. A mulatság előkészítésére kiküldött szervező bizottság szombaton delelőtt a Baross-park, Város-liget és a Csálai-erdőben hely szemlét tart, s a szerint, hogy e nagyszabású mulatságán bemutatásra kerülő látványosságok és mulatságos dolgok előadhatására melyiket találják legalkalmasabbnak, állapítják meg a vigalom helyét.

(=) A világosi önkéntes tűzoltó-egyesület e hó 15-én, vasárnap a galsai „Zöld kert“-ben felszerelési alapja javára, fuvó-cigány-zenekar közreműködése mellett zártkörű juniálist rendez. Belépti díj személy-jegy 1 kor., család-jegy 2 kor. Gyülekezés reggel 6 órákor a piac-téren, onnan indulás a juniális helyére 7 órákor. A tánc helyiség fedve lesz. Kedvezőtlen idő esetén a juniálist f. hó 22-én tartatják meg.

Carola Cecilia haldoklik.

(Egy híres sanzonett utolsó napjai.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 12.

A budapesti orfeum-élet egyik leghíresebb legismertebb és legkalandosabb életű alakja egy berlini távirat szerint utolsó óráit éli.

Carola Cecilia, a híres chanzonett vasárnap óta súlyos beteg. Egy mulatságon meghűlt s tüdőgyulladásba esett. Állapota reménytelen. Halálát minden órában várják.

Alig van budapesti és vidéki ember, aki legalább a hírét nem ismerné Carola Cecilának, aki esztendőnkön át első alakja volt a magyar főváros félvilágának. A Somossy-orfeumban aratta diadalait hosszú időn keresztül s az itt folytatott életéről kötetekre menő pikáns novellát lehetne összeírni. Jó énekesnő, ügyes színésznő is volt, és szép is volt még egy-két esztendő előtt. De ami oly népszerűvé tette itt a félvilágban, az a sok igaz és nem igaz kaland volt, amit beszéltek róla. Carola Cecilia véges végig kitartott az ő direktora, Somossy mellett.

Mikor megnyílt a gyászos végű Király-utcai mulató, az öreg direktor az ő kedvenc primadonnáját tette meg clounak s Carola Cecilia dacára az időnek, melyek elmúltak feje felett, még most is tudott közönséget szerezni.

Persze már nem annyit, mint a régi jó időkben. Most már inkább csak a hire vonzott annyira-amennyire. Nem is sokat használt a direktornak a szerződötése. Az idő mulik, a kalandok elmaradnak, nincs ami zajt csináljon a primadonnának, enéikül pedig nem primadonna a primadonna.

A mulató bukása után Carola Cecilia Bécsbe ment, innen Berlinbe, ahol másodrangu orfeumokban lépett fel. S most a berlini hiradás szerint, vége felé jár a híres nőnek szenvedélyekkel teljes, csillogó pályája.

Gáll József az aradi püspökválasztásról.

(A megerősítés ügye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

Ahogy Mangra Vazulnak óriási erőfeszítéssel megszerzett győzelme hírül ment, a hír nyomában az a kérdés merült föl: megerősítésre fogja-e fölterjeszteni a kormány a király elé Mangra püspökké választását?

Ennek a kérdésnek ügyében az Aradi Közlöny egy munkatársa ma fölkereste Gáll József főrendiházi tagot, a ki tudvalevően a hazai románság liberális, hazafias elemeinek vezető embere, a kinek szava román egyházi ügyekben súlylyal szokott birni. A vele folytatott beszélgetésből az alábbiakat közöljük:

— Megerősítésre fogja-e a kormány Mangra Vazult fölterjeszteni?

Erre a kérdésre nem felelhetek, annál kevésbé, mert se Széll Kálmán miniszterelnök, se a kormány más tagja erre nézve előttem kijelentést nem tett. A kormány, mielőtt ebben a dologban határozna, bizonyára meg fogja vizsgálni az adatait a Mangra ellen fölhozott vádaknak, mert az bizonyos, hogy hírlapi közlemények alapján határozni ily ügyekben nem lehet.

— Kiktől fogja előreláthatóan a kormány magát informáltatni?

— Bizonyára, a szokás szerint, megfogja hallgatni az egyházmegye területén mandátummal bíró országgyűlési képviselőket a kik a közhangulat felől tájékoztatják. Sok függ azonban a magyar közvéleménytől is, a mely hű tükre a hangulatnak s a közfelfogásnak.

— Volt eset már arra, hogy román püspök megválasztása nem nyert megerősítést?

— Volt, nem püspöké, hanem érseké. Saguna András báró halála után Popasu karánsebesi püspököt választották meg, azonban a király nem erősítette meg. Ekkor Román Miron aradi püspököt választották érsekké.

— Mennyi időbe telik, a míg a megerősítés dolgát elintézik?

— Maga a püspöki zsinat összehívása, a mely a választást kanoni vizsgálat alá veszi, két-három hétbe telik, ezután a kormánynak is hosszabb tárgyalásokra van előreláthatólag szüksége, úgy hogy a megerősítés dolgában két-három hónap előtt döntés aligha lesz.

— Méltóságod ellen azt a vádat emelték, hogy Mangra Vazulnak vikáriussá választása idején megakadályozta azon akták elexpediálását, a melyekkel Mangra Vazul fegyelmi ügyét elintézték.

— Ez a vád alaptalan volt: Mangra pártjának azért volt rá szüksége, hogy azt mondassa: a fegyelmi ügy már elvileg el van intézve, csak az expediálását késleltetik: ez hát mondták, nem akadályozta a vikáriussá választásnak. A mikor ezt a választást megerősítették, abban a felfogásban voltak, hogy Mangra mint tanár fegyelmi alatt áll, de mint pap előléphet. Közhivatalnokoknál például a fegyelmi vizsgálat alatt állók nem léphetnek elő. Hogy most ezt a kérdést mikép fogják föl, arról természetesen nem lehet nyilatkozni.

HIREK.

A városi hivatalok áthelyezése.

— Nagy költözködés. —

Arad, június 12.

A városházán nagy költözködés folyik. A polgármesteri lakásnak hivatalokká való átalakítása miatt egész sereg hivatali helyiséget helyeznek át. A változásokat illetőleg *Institóris*

Kálmán polgármester a következő végzést adta ki:

A gazdasági tanácsnok és a II-ik aljegyző hivatalos helyiségül kijelölöm a volt polgármesteri lakásnak keletre nyíló két szobáját.

A polgármesteri lakás szeglet nagy termébe helyezem a fogyasztási adó pénztárt, a mellette levő szobába, melynek ablakai északra nyílnak, a fogyasztási adókönyvelést és a vámfelügyelőt, és a nagyterem előszobájából nyíló udvari szobába a fogyasztási adóbeszedésnél alkalmazott vizsgálókat.

A gazdasági széki tagok, a II-ik aljegyző, a fogyasztási adó könyvelőség 3. utcai szoba helyiségeiben lesznek berendezendők a városi árvaszék két ülnökének, a kiadónak, iktatónak és irodai segéditzetnek hivatalos helyiségei, és a gyámhatóság irattára, mely utóbbi részére eddig a polgármesteri helyiséghez tartozó kamara is rendelkezésre áll.

A közgyámnak átadom a volt polgármesteri lakáshoz tartozott azon szobát, mely most az előszobává átalakított konyhából nyílik.

A községi bíróságnak eddig a földszinten levő hivatalos helyiségeit átengedem a rendőrkapitányság részére és a községi bíróságot áthelyezem az emeleten levő s eddig a közgyám és gyámhatósági irodául használt szobákba és előszobákba.

Vannay Gyula aljegyző által eddig használt földszinti helyiséget az adóügyi osztály rendelkezésére bocsátom, és Vannay aljegyző részére kijelölöm azt a szobát, amely eddig Csiky Károly ülnöké volt.

Eddig az emeleten Vertán dr. árvaszéki ülnök által birt emeleti szobát a tisztii orvosi hivatalhoz csatolom.

A kiadói nagyiroda mellett levő és eddig a fogyasztási adóvizsgálók által használt udvari szobát egyeztetések végett a kiadói hivatalhoz csatolom.

Ez utóbbi helyiségben a gyámhatósági irattár egy része zárt szekrényekben lesz elhelyezendő.

— Az aradi püspökválasztás érvénytelensége. A püspökválasztás alkalmából tudósítónk felkereste az aradi szentszék egyik előkelő tagját, kiktől arról értesült, hogy Mangra Vazulnak püspökké történt megválasztása ipso jure semmis. A zsinati szabályok szerint ugyanis a püspök választás határnapja előtt legalább 8 nappal kézbesítendő a püspöki választásra szóló meghívók; vannak azonban oly zsinati tagok, kik e hó 5-én, vagy 6-án kapták kézhez idézvényüket, s így e naptól számítva 13-án illetve 14-én kellett volna a püspök választásnak megtörténnie, s e napok helyett 12-én volt a választás.

Budapesti tudósítónk telefon jelentése szerint a *Kel. Ért.* mai kiadásában egy táviratot közöl, amely azt mondja, hogy *Metianu* János érsek a legközelebbi napokban Budapestre érkezik, hogy *Széll* Kálmán miniszterelnöknek az aradi püspökválasztás eredményéről jelentést tegyen. A püspöki zsinatot, mely a választást kanoni szempontból vizsgálja, a metropolita visszatérte után fogják összehívni Nagy-Szebenbe. A Mangra-pártiak táborában nagy az öröm a választás eredményére, aggódnak azonban amiatt, hogy a választást nem fogják megerősíteni.

— Aradi küldöttség a pénzügyminiszter előtt. Az aradi vashid és a mi városunkban felállítani kért javító intézet érdekében monstre küldöttség megy Budapestre *Urbán* Iván főispán vezetése alatt a pénzügyi és belügyminiszter-

hez. Erre vonatkozólag *Institóris* Kálmán polgármester a következő felhívást bocsátotta ki:

A m. kir. pénzügyminiszter ur 6 nagyméltósága a marosi hid kérdése tárgyában Budapestre utazó városi küldöttség tagjainak fogadására folyó évi június hó 16-ik napját tűzte ki. Felkérem Arad sz. kir. város tisztelt törvényhatósági bizottsági tagjait és az ügy iránt érdeklődő polgárait, kik a főispán ur vezetése alatti tisztelgő küldöttségben részt venni óhajtának, hogy folyó évi június hó 16-án délel tt 9 órakor Budapestben a városi vigadó előtti dínaparti kioszkban megjelenni sziveskedjenek.

— Tüntetések Hamzsea Agost mellett. Visszaemlékezünk azokra a szép napokra, mikor három év előtt püspökké választották Aradon az immár boldog emlékezetű *Goldis* Józsefet. Visszaemlékezünk arra a fényre, pompára és lelkesedésre, mely a választás nyomában járt, s alig tudunk összehasonlítást tenni az akkori s a mai püspök választás között. Akkor lelkesedéssel adták szájról-szájra a hirt, ma lemondással, sőt mondhatni bosszúsággal fogadta általánosságba: a város közönsége azt a váratlan eredményt, hogy a püspöki széket Mangra Vazullal töltötte be az egyházi zsinat. Ami kevés lelkesedés a választás körül volt, az nem az új püspököt, hanem Hamzsea Agostot érte. Őt ünnepelték tüntetőleg a magyarok mindenfelé, ahol csak megfordult a mai napon. Ő felé irányul a város közönségének rokonszenve s ez a legjellemzőbb adat a két jelölt népszerűségére. Így áll a dolog s Mangrának alig lehet kilátása arra, hogy valaha megnyerje az aradiak kegyét. Bajosan. Még akkor sem, ha *Solymosi* Eleket a politikában utazó színészt teszi meg legfőbb és egyéb mindenésének.

— A beteg szász király. A szász király állapotáról ma reggel 7 órakor a következő orvosi jelentést adták ki: A beteg nyugalomát az éjjel nehéz lélegzés és vetejére általános nyugtalanosság zavarta meg több ízben. A szív működése még itt-ott izgatásra szorul. A beteg étvágya állandóan jó.

— Telefon Arad és Békésmegye között. E régen vajudó fontos ügy immár elérkezett a végleges megoldás stadiumához: a két vármegye telefonhálózatának összeköttetéséhez szükséges összeg most már együtt van. Arad város törvényhatósága közölte határozatát Békésvármegye közigazgatási bizottságával, hogy az összeköttetés költségeihez 300 koronával hozzájárul. A költségek többi részét az érdekeltség biztosítván, most már remélni lehet hogy a két távbeszélő hálózat kívánatos összekapcsolása hamarabb megtörténik.

— Jegyzőválasztás. Az elhalálozás folytán megüresedett *solymosi* körjegyzőségre most hirtet pályázatot *Péczeley* Elek radnai főszolgabíró. A választást július 1-én tartják meg: a pályázat határideje június 30-ika.

— A magyar gyáriparosok országos szövetsége *Chorin* Ferenc vezetése alatt ma tisztelgett *Láng* Lajos kereskedelmi miniszternél, aki szívesen fogadta a deputációt és kijelentette, hogy Magyarország jövő fejlődése nagyban függ attól, sikerül-e a magyar gyáripart virágzásra juttatni. Azután *Lukács* László pénzügyminisztert keresték fel, aki szintén buzdító beszéddel fogadta a küldöttséget.

— Magyar bál Párisban. Párisból táviratozák: Az osztrák-magyar segítő-egyesület tegnap a Palais d'Orsay-szállóban jótékonycélú bált rendezett, a mely nagyon fényesen folyt le. A bál védnöke *Wolkenstein* grófné gyöngékedése miatt nem jelenhetvén meg, helyette *Radolin* herceg német nagykövet neje vállalta el a védnöki tisztet a diplomáciai, a francia arisztokrácia és az osztrák-magyar kolónia köréből való bálanyák élén. A bálon, a mely nagy jövedelmet hozott a jótékonycélra, jelen volt *Wolkenstein* gróf nagykövet, *Dumba* dr. követ, az osztrák-magyar nagykövetség többi tagjai, sok dip-

lomata és igen sokan a francia társaságból és az osztrák-magyar kolóniából.

— **Szolgabíró és püspökválasztás.** Az *Aradi Estilap* a püspökválasztásnak érdekes epizódjáról ad hírt. Közli, hogy *Popa György dr.* aradjárási szolgabíró állásáról lemondott s ez a tény szoros kapcsolatban van a püspökválasztással. *Popa György dr.* tagja a zsinatnak s mint ilyen résztvett a mai választáson és szavazatát *Mangra Vazulra adta le.* A zsinati tagok véleménye szerint ez az állásfoglalása volt oka lemondásának. Ugy mondják, ugyanis, hogy *Urban Iván* főispán közbelépett volna a *Popa* szavazatát illetőleg *Hamseá érdekében.* Mikor pedig *Popa* nem volt hajlandó *Hamseára* szavazni, arra kérte volna a főispán, hogy szavazzon legalább üres cédulával. *Popa* ennyit sem engedett, hanem beadta szolgabírói állásáról való lemondását. Fopát egyébként, mikor ma délelőtt szavazott, a *Mangra-pártiak* zajosan megéljenezték. Érdekes, hogy a zsinatnak még egy közigazgatási tisztviselő tagja van: *Mladin Miklós* eleki főszolgabíró, aki a szavazásban nem vett részt. Ő volt különben az egyedüli távolmaradt zsinati tag.

— **A váltótartozások kamata.** Budapesti tudósítónk táviratozza: *Lukács László* pénzügyminiszter az általános jövedelmi pótdadó tárgyában ma rendkívül fontos rendeletet bocsátott ki. Ebben kimondja a miniszter, hogy ezentul nemcsak a jelzálog-kölcsönök után, de a betáblázott váltótartozás után fizetett kamatok tíz százalékát is levonják.

— **Érett ifjak lakomája.** Az aradi főreáliskolának érettségét tett növendékeit tegnap *Gruber István* vendégeiül látta társasvacsorára, melyre az intézet igazgatója s a tanári kara is hivatalos volt. Az ifjak a jó érettségi eredmény hatása alatt pompás kedvben töltötték el az estét s a vacsora alatt számos felkészöntőt mondtak igazgatójukra, tanárjaikra s a házigazdára.

— **A közigazgatás egyszerűsítése.** Budapestről táviratozza tudósítónk: A belügyminiszteriumban ma délután 4 órakor kezdődött a közigazgatási anket, melyet *Székely Kálmán* miniszterelnök nyitott meg, üdvözölve a megjelenteket és kérve őket, hogy minél több gyakorlati szempontból bírálják meg a szabályzatokat, melyek a közigazgatás egyszerűsítését célozzák. Ezután *Beniczky Ferenc* főispán megkezdte hozzászólását, mire a vita inkább a részletekre szorítkozik.

— **Egy kereskedés lefoglalása.** *Stern Ede* és társa aradi Thököly-téri üzletét ma délelőtt bünyűgyi zárlat alá vették. *Stern Ede* neve néhány héttel ezelőtt egy csődügy kapcsán vált ismeretessé. Hitelezői csődöt kértek ellene, de mielőtt a csődeljárás folyamatba tételét volna, *Stern* az aradi törvényszék cégjegyzési hivatalában bejelentette, hogy a cég megváltozott. *Stern* ugyanis egy cégtársat vett maga mellé a cégbe s ily módon a cég megmenekült a csőd elől. Hitelezői azonban nem hagyták ennyiben a dolgot. *Herczfeld Samu dr.* budapesti ügyvéd útján feljelentést tettek *Stern Ede* ellen hitelezői csalás és okirat hamisítás miatt az aradi törvényszéknél. *Nyirő Géza dr.* vizsgálóbíró megindította a vizsgálatot s ezenközben a napfényre került adatok alapján bizonyítottak látták, hogy *Stern* ki akarta játszani hitelezőit, amikor a cégtárs befogadásával lehetlenné tette a csődeljárás megindítását. Elrendelte a bünyűgyi zárlatot és ennek folytatására megkereste az aradi járásbíroságot, melynek megbízásából ma délelőtt kiment a végrehajtó, az üzletet bünyűgyi zárlat alá vette és az üzletet bezáratta.

— **A konstantinápolyi virágok.** Az aradi nemzeti szövetség vasárnapi ünnepegnagy szerepe lesz a virágoknak. A virágpavillonban kerülnek eladásra a rózsák, szekfűk, hogy majd pénz alakjában a jótékonyt szolgálják. A szövetség, a német célra való tekintettel, felhívja a közönséget, hogy akinek felesleges virágja van, juttassa el a rendezőséghez. A virágok vasárnap délelőtt tizenegy óráig s templom-utcai polgári fiúiskolába *Szilágyi György* tanítóhoz küldendők.

— **Emberi csontok a kaszárnyában.** Érdekes leletre bukkantak ma a *kisszentmiklósi* tüzérlaktanya átalakítási munkálatai közben. Ma délelőtt, mikor egy falat bontottak, az alap mellett emberi csontokat találtak. A negyvenes években a kaszárnya helyén kórház és temető volt, s innen származnak az emberi csontok. Ezeket ma aztán eltemették a kis-szent-miklósi temetőben.

— **Halálozás.** *Balázs Vilmos dr.* világi községi uradalmi és tb. járási orvos f. hó 11-én este 8 órakor rövid, de súlyos szenvedés után 58 éves korában elhalálozott. A megboldogult több mint 30 éve, hogy a község orvosaként lelkiismeretesen teljesítette kötelességét s igen sokan fáljalják elhunytát.

— **A legjobb kézigyártmányu cipők** beszerzési forrásaként *Porter Vilmos Nagy* Aruházát is emlegetik. Hozzá tehetjük teljes joggal. Mert *Porter* cipőit elsőrendű helyről szerzi be, oly műhelyből, mely az anyagot gondosan megválasztja és különös figyelmet szentel a lábbeli készítésének. Ezen cipők nem szorítják a lábat, nem veszítik formájukat soha, igen könnyűek a viselésben s emellett rendkívül tartósak. Ajánljuk ezért mindenkinek, hogy tegyen próbát *Porter* cipőivel, melyek a minőséghez képest igazán feltűnően olcsók.

Aradi sport-élet.

(Tornászok gyűlése. — Új tagok az egyesületben. — Hász Sándor emlékezete. — A petrozsényi kirándulás. — Aradi tornászok Besztercebányán. — A lyceumi játszótér.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 12.

Az *Aradi Tornaegyesület* választmánya *dr. Steinitzer Pál* alelnök vezetése alatt tegnap d. u. 6 órakor tartotta meg rendes havi közgyűlését. Alelnök a gyűlés megnyitása után jelentette, hogy az elnök a városi közgyűlés vezetése miatt nem elnökölhet a választmányi gyűlésen. Ezután felolvastatott a legutóbb tartott választmányi gyűlés jegyzőkönyve, melynek tartalmát észrevétel nélkül tudomásul vették.

Új működő tagokul fölvették: *dr. Fényes Iván, Láng Oszkár, Steinitzer Imre, Györfi Ernő és Kmetykó János.*

Kömives József pénztárnok terjesztette elő ezután havi jelentését, melyet a választmány tudomásul vett. *Nagy Sándor* titkár-művezető a torna-, vivó- és játék-órák látogatásáról tett jelentést.

Azután jelentette, hogy a besztercebányai negyedik kerületi tornaünnepélyre az aradi tornaegyesület tizenhat tagja jelentkezett, kik közül öten személyes versenyben is részt vesznek.

Felolvastatott a magyarországi tornaegyletek szövetsége részvét irata, melyet néhai *Hász Sándor* Magyarország szenior tornászának elhunytá alkalmából küldött s mely így hangzik:

Szövetségünk Igazgató-bizottsága f. hó 23 ikán ülést tartván, mely megilletődéssel vette tudomásul néh. *Hász Sándor* urnak, az „Aradi Tornaegyesület” buzgó tornászának s érdemdu választmányi tagjának elhunytát.

Hász Sándor halála annál nagyobb csapás hazai tornászunkra, mert ő volt legidősebb tornászunk, ő volt egyike azon bajnokoknak, kik gyér számmal ugyan, de annál több szívet lelkesítették ifju generációt a tornászatra. Ismét egy erős oszlop dőlt ki s mi könyves szemekkel álljuk körül romjait! Kiváló tisztelettel *Berzeviczy Albert dr.* elnök, *Jász Géza* titkár.

Nagy Sándor titkár-művezető tett ezután jelentést a petrozsényi kirándulásról, mely igen jól sikerült s melyben tizenhárman vettek részt. Ezen jelentéssel kapcsolatban *Steinitzer Pál dr.* alelnök indítványára a választmány jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az „Erdélyi Kárpát Egylet” petrozsényi szakosztálya elnökségének és mindazoknak, a kik Petrozsényban szívélyes és magyaros vendégszeretettel fogadták és kalauzolták az aradi tornászokat.

Felolvasták *Burián János* kir. főgymnáziumi igazgató átiratát, melyben arról értesíti

a tornaegyesület elnökségét, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszterium a liceum előtt fekvő játszótér használatát az 1902. és 1903-ik végéig az egyesületnek hetenként háromszor megengedte. Ezzel kapcsolatban *Steinitzer Pál dr.* alelnök jelentette, hogy az elnök őt arról értesítette, mikép a játszótér érdekében személyesen föntjárt a minisztériumban, hol nagyon szívesen fogadták s készséggel megígérték a játszótér átengedését bár, mennyi időre csak évenként fölterjesztéssel kell a miniszteriumot a használatról értesíteni. A választmány örömmel értesült az elnök közbenjárásáról s neki ezért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Ezután folyó ügyek letárgyalásával a gyűlés véget ért.

Szocialista vasuti hivatalnok.

(Egy fegyelmi története.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 12.

A n. kir államvasutak szegedi üzletvezetősége fegyelmi vizsgálatot indított egy hivatalnoka ellen azért, mert ez kezdeményezője volt a szegedi ácsok és kőművesek bérmozgalmanak.

A hivatalos órák után naponkint találkozott a hivatalnok a munkásokkal és sztrájkra buzdította őket. El is érte célját és a szociáldemokrata érzelmű hivatalnokot most a legnagyobb büntetéssel akarják sújtani: azzal, hogy elbocsátják a szolgálatból.

Az érdekes eset dolgában Szegedről a következőket írják:

A szegedi üzletvezetőséget egy névtelen levél vezette nyomára ennek a titoknak. Amikor Szegeden megkezdődött a bérmozgalom, *Krzepelka Károly* üzletvezető egy levelet kapott, amelyben értesítették, hogy az egész bérmozgalom kezdeményezője *Horváth Endre* szegedi üzletvezetőségi hivatalnok. Elmondotta a levél azt is, hogy a hivatalnok naponkint találkozik a Csikós-féle vendéglőben a szegedi munkásokkal, kiket a bérmozgalom alatt is folyton kitarásra buzdított.

A levél vétele után az üzletvezető megbizta *Mészáros Zoltán dr.* államvasuti titkárt és *Szeless József dr.* fogalmazót, hogy látogassanak el a Csikós-féle vendéglőbe, kezdjenek beszédet ott a munkásokkal és tudakolják ki, igaz-e az, a mit a levél állít. Ugy a titkár, mint a fogalmazó több ízben meg is fordultak a Csikós féle vendéglőben, ahol a munkásoktól megtudták, hogy a bérmozgalomra *Horváth Endre* biztatta föl a szegedi ács- és kőműves munkásokat.

Az üzletvezető erre elrendelte a hivatalnok ellen a fegyelmi vizsgálatot. A hivatalnokot már ki is hallgatták, aki annyit beismert az ellene emelt vádból, hogy több ízben megfordult a munkások közt.

A hivatalnok, mielőtt a vasut szolgálatába jutott volna, ácsmester volt. Olvasott, tapasztalt ember, aki szakiskolákban tanulta ki az ácsipart. Később szolgálatba állott a torontáli helyiérdekű vasutnál, hol rövidesen hivatalnokká nevezték ki. A magyar államvasut a múlt évben kezelésébe vette a torontáli vasutat és ugyanakkor szolgálatba vette a helyiérdekű vasut összes személyzetét. Így került *Horváth Endre* hivatalnok a magyar államvasut szolgálatába.

A szegedi üzletvezetőség fegyelmi hatósága a jövő héten tárgyalja a hivatalnok fegyelmi ügyét és mint értesülünk, a legnagyobb büntetést akarja alkalmazni, t. i. azt, hogy a hivatalnokot bocsássák el az államvasut szolgálatából.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	4.45	Személyvonat d. u.	3.32
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsin délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.10	Személyvonat reggel	8.35
Személyvonat d. u.	4.11	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai búcsúnapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: Novelly Lajos, Kolozsvár. — Schrecker Rudolf, Felsch. — Fürst Gyula, Katscher Emil és társa utóda, Pozsony. — Eisner Viktória, Laibach. — Robics Miroslav, Laibach. — Petrisch Jakab, Gráz. — Witt Jakab Sélig, Lemberg. — Steiner József, Schmichow.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 13.

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv javult. Szilárd irányszat mellett 30.000 méterazása került forgalomba, 10 fillérig drágább árakon. Egyéb gabonáneműek közül rozs és zab 5 fillérrel drágább. Időjárás esős.

Zárlat 12 órakor:

Buza júniusra	9.25—9.30
Buza októberre	8.07—8.08
Rozs októberre	6.69—6.70
Zab októberre	5.78—5.79
Tengeri júliusra	5.17—5.18
Tengeri augusztusra	5.23—5.24
Repce augusztusra	11.70—11.80

Zárlat 5 órakor:

Buza júniusra	8.07—8.08
Buza októberre	6.69—6.71
Rozs októberre	5.78—5.80
Zab októberre	5.12—5.14
Tengeri júliusra	5.18—5.20
Repce augusztusra	11.70—11.80

Zárlat 5 órakor:

	korona
Osztrák hitelrészvény	689.25
Magyar hitelrészvény	709.—
Leszámitolóbank részvény	436.50
Rima-Muranyi vasmű részvény	519.—
Osztrák-magyar államvasutó részvény	704.—
Közuti vasutó	615.—
Városi villamos vasutó részvény	310.50

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, június 12.

Magyar aranyárjádék 4%	120.60
Magyar koronárjádék 4%	97.95
Magyar arany 4 1/2 %	119.—
Magyar ezüst 4 1/2 %	100.—
Magyar keleti vasutó	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.80
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	208.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	163.—
Osztrák papírjádék	101.30
Osztrák járadék ezüst	101.30
Osztrák járadék arany	120.50
Koronárjádék	99.70
1860-iki államsorsjegyek	153.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1600.—
Magyar hitelbankrészvény	709.75
Osztrák hitelbankrészvény	689.25
Osztrák-magyar államvasutó	703.75
20 frankos arany (Napoleonador)	19.07
Német birodalmi márká	117.35
London	240.35
Páris	95.25

Szüzület.

— Június 12. —

Mai jegyzésünk: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szállított moslék 12'80—13— korona mmásanként.

Nyári színház.

Pénteken, 1902. évi június hó 13-án:

Flórika szerelme.

A román népeletről merített eredeti népszimnű énekkel és táncokkal, 4 felvonásban. Irta: Moldovány Gergely. Zenéjét összeállították: Konti József és Stefanidesz Károly.

SZEMÉLYEK:

Bokotán Illés	Németh J.	Szofia, neje	Tolnainé.
Joan, fia	Békéssy Gy.	Gligor	Gózon Béla.
Mária, jegyese	Szabó Irma	Mitru, pakulár	Garai Ilonka.
Aron, pap	Csiky László.	Onucz	Ternyei L.
Gyorgye	Tukorai L.	Korcsmáros	Juhász S.
Petrikás	Polgár S.	Korcsmárosné	Pajor Agnes.
Flórika	Karácsonyi.	Cigányó	Daróczy Ilka.
Vaszi, pakulár	Győre Alajos.	Cigány	Sarkadi A.

Kezdete este 8 órakor.

Alólirottak fájdalomtelt szívvel tudatják, hogy szeretett férje, illetve atyjuk, apó és nagyapjuk

SCHWARCZ ÁRON

f. é. június hó 12-én délután 1 órakor életének 54-ik és boldog házasságának 26-ik évében, egy jobb létre szenderült.

A megboldogult földi maradványai f. é. június hó 13-án, délután fél 3 órakor fognak az aradi izraelita temetőben örök nyugalomra tételni.

Arad, 1902. június 12.

Áldás emlékére! Béke poraira!

Löwl Mart, neje	Steiner-Lajos, Steiner Mór, vejel.
Selner Lajosné	Fülöp Ignác,
szül. Schwarcz Etel,	Márton Ignác,
Szenes József,	Böhm Géza,
Schwarcz Jolán,	Kohn Sámuel,
Sterna Mórné	szógorai.
szül. Schwarcz Szerén,	Özv. Izrael Albertné,
Szenes Miksa,	Kohn Sámuelné,
gyermekel.	Böhm Gézané,
Fülöp Ignácné	Schwarcz Sámuelné,
szül. Schwarcz Regina,	Schwarcz Bernátné,
Schwarcz Sámuel,	Schwarcz Mártoné,
Schwarcz Márton,	szógorai.
Schwarcz Minka,	Steiner Sarolta,
Schwarcz Bernát,	Steiner Jenő,
Márton Ignácné	szül. Schwarcz Johanna, Steiner Dezső,
szül. Schwarcz Johanna,	testvérei.
testvérei.	unokái.

Ráth János a maga valamint az alólirottak és kiterjedt rokonsága nevében is mélyen megtört szívvel tudatja a forrón szeretett jó nő, testvér, sógornő, nagynéne és rokon

RÁTH JÁNOSNÉ

szül. LAMBERT KAROLINÁNAK

1902. évi június hó 12-én, hajnali 3 órakor, életének 60 ik s boldog házassága 32-ik évében, hosszas szenvedés után az Urban történt elhunytát.

A boldogultnak földi maradványai június hó 13-án d. u. 4 órakor fognak Ilona-utca 31. számú gyászszobából a helybeli köz-sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szentmise-áldozat az elhunytnak lelki üdvéért június hó 14-én délelőtt 9 órakor fog a főt. Minorita-atyák templomában (Kölcsey-utca) az egek Urának bemutatni.

Arad, 1902. június 12-én.

Béke lengjen porai felett!

Matzky Józsefné	Matzky József, sógora.
szül. Lambert Mária,	Matzky Károly,
özv. Kiss Antalné	Rákóczi Antal és neje,
szül. Lambert Amália,	Kösigstorfer Gusztáv
testvérei.	és neje,
	unokatestvérei.

BORHOZ LEGJOBB!!
KITUNO ASZTALIVIZ

1695
NYÁLKAOLDÓ GYÓGYITAL.

Jó tanács háziasszonyok részére!

(Egy őszinte levél.)

Kedves Tildám!

Legnagyobb örömmel vettem kedves soraidat, melyből ujjolag is csak irántami szereteted, és háztartási tapasztalataim méltatását olvastam ki.

Több fontos kérdéseid közül, melyekre részletes választomat későbbre tartom fenn, — ezuttal csupán arra óhajtok felelni, mely az előre haladott időny folytán legsürgősebb lévén, kívánatos, hogy erre nézve mielőbb tájékozva légy.

Eveken által sok minden, s mindenkitől ajánlott szereket Camphort, Patscheuli, Naphtalint használtam butoraim s ruhaneműim megóvására melyek ellen, melyekkel több, kevesebb szerencsével, kisebb-nagyobb kárral, (de sohasem kár nélkül) éltem át a nyarat. — Az utóbbi években csupán egy szert használok, és pedig teljes siker mellett, — egy szernek sem tapasztaltam oly kitűnő és biztos hatását, mint azon moly-pusztító, mely nálunk csupán Vojtek és Weisz nagyhani drogueriájában kapható:

1 kis doboz 50 fill., 1 közép doboz 1.— kor. 1 nagy doboz 2.— kor

Edes Tildám! ha ezen évi nyaralásodat mint irod nyugodtan óhajtod átélvezni, úgy ezen és csak is ezen Vojtek és Weisz-féle különleges moly-pusztító használatát ajánlom, mely ruhaneműek, szőnyegek és egyéb gyapju szövöketet a legbiztosabban óv meg molykár ellen.

Csokol:

Blankád.

1014

LEGSZEBB FOGAK!

DENTOLIN

fogpasztánk által érhetők el.

Egyszeri használat mindenkit meggyőz

Egy tégely ára . . . 1 korona.
Egy darab ára . . . 60 fillér.
Egy tubus ára . . . 50 fillér.

5% a magyar tanítónők „Otthona“ javára.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése
ARADON.

NAPIREND.

Június 13. Péntek. Róm. kath. naptár: Pádai Antal. — Protestáns naptár: Tóbiás. — Görög-keleti naptár (június 31.): Herma. — A nap két 3 óra 47 perckor, nyugszik 7 óra 41 perckor. — A hold két délután, nyugszik délelőtt. Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2—12 1/2 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2—2 1/2 óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, sok helyütt csapadék, zivatarok.

Magy. kir. Államv. üzletv. Aradon.

15734—1902. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak szajon-aradi vonala alább megnevezett állomásainak kibővítéséhez szükséges magas építmények és tartozékainak előállítására, zennel nyilvános verseny tárgyalás hirdetik, melyre a jogérvényesen kiállított ajánlatok legkésőbb 1902. évi június hó 17-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége titkárságánál (aradcsanádi palota, I-ső emelet.) benyújtandók.

Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok közt a szabad választásjogát, tekintet nélkül az árakra, az üzletvezetőség magának tartja fenn.

A szabályszerűen felbélyegzett és lepecséltelet ajánlatok borítékai, a következő felírással látandók el:

Ajánlat a magy. kir. államvasutak szajon-aradi vonalán létesítendő magas építmények előállítására.

Az előállítandó magas építmények következők:

A) Mezőtur—Gyoma állomások közt a 798—808. sz. szelv. épülő Nagy—Lapos állomáson.

Egy emeletes III. rendű felvételi épület, egy kettős emeletes órház, egy gazdasági udvar, 2 rekeszszel, egy szabadon álló árnyékszék III. oszt. felvételi épülethez, egy szemétkemence, két sütőkemence, 1 kut a felvételi épülethez, 1 kut az órházhoz, két kettős órházi melléképület, két órbódé.

B.) Gyoma—Mezőberény állomások közt a 983—994 sz. szelv. épülő Körös—Tarcza állomáson:

Egy emeletes III. rendű felvételi épület, egy kettős emeletes órház, egy gazdasági udvar 2 rekeszszel, egy szabadon álló árnyékszék III. rendű felvételi épülethez, egy szemétkemence, két sütőkemence, egy kut a felvételi épülethez, egy kut az órházhoz, két kettős órházi melléképület, két órbódé.

Az ajánlatok az ö. szes munkára, vagy az egyes állomásokon létesítendő munkákra külön-külön tehetők meg.

Az ajánlatok benyújtását megelőző napon azaz 1902. évi június hó 16-án déli 12 óráig állomásonkénti munkára 2100 korona, azaz: kettőezer száz korona bánatpénz a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál (aradcsanádi palota földszintjén) akár készpénzben, akár állami letétre alkalmas értékpapirokban teendő le.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régiebb, utolsó árfolyam szerint számíttatnak, de nem névértéken felül.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térít vevénnyel adandók fel.

A létesítendő épületek tervei, a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége építési és pályafenntartási osztályánál megtekintethetők, ugyanott az ajánlat alapjául szolgáló költségvetések, a szerződési tervezet, ajánlati minta és a pályázati feltételek 2 kor. lefizetése mellett kaphatók.

Aradon, 1902. évi május hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnnyomás nem díjazatik.)

Napfürdők direct e célra magas kerítéssel elkülönített szabad helyen. Utána langyos fürdő a betegség neme szerint, az orvos által meghatározott fokkal. Hatása a nap vegyi sugarainak az anyagcserét fokozó befolyásában áll. Gyenge szervezetűek, idegesek, csúszosok, elhizottak jó eredménnyel használhatják. 1 fürdő 80 kr. (a langyos fürdő beleértve), 15 jegy 10 ft.

Dr. Hecht orvosi intézetében,
Aradon, Zrinyi-utcza 3. sz.

Allandó orvosi felügyelet.

Külön orvosi díjazás nincs.

Telefon 270.

Meghívó.

A „Gazdasági bank részvénytársaság felszámolás alatt”
1902. évi június hó 28-án d. u. 6 órakor

az „Aradi polgári takarékpénztár részvénytársaság”-nak Aradon, Templom-utcza Minorita-palota I. emeleten levő hivatalos helyiségeiben

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében részvényeiket folyó hó 20. napjáig bezárólag az Aradi polgári takarékpénztár részvénytársaság pénztáránál tegyék le.

Tárgysorozat.

1. Intézkedés az alapszabályok 19. §-a értelmében.
2. A felszámoló-bizottság jelentése.
3. Határozathozatal a felmentvény megadás tárgyában.
4. Felszámoló-bizottság választása.
5. A felügyelő-bizottság jelentése.
6. Lemondás folytán üresedésbe jött egy felügyelő-bizottsági tagság betöltése.

Arad, 1902. évi június hó 11-én.

A felszámoló-bizottság.

Gazdasági bank részvénytársaság felszámolás alatt.

Kimutatás

1898. november 3-tól 1901. december 31-ig.

	Könyvek szerinti álladé			
	1898. nov. 3.	1899. decz. 31.	1900. decz. 31.	1901. decz. 31.
Berendezés	7509 02	5931 02	5731 02	4831 02
Jelzálogkölcson	5400 —	3600 —	3600 —	1088 —
Értékpapir	55400 —	57360 28	55548 18	55548 18
Folyószámla előleg	149090 82	101474 —	96493 —	96395 —
Pénztár	373 64	8582 50	—	—
Előlegkölcson	1782 —	582 —	—	—
Váltó... ..	576600 56	50770 —	37200 —	29175 —
Pénztárletét... ..	4817 38	2292 54	80 60	80 60
Takarékbetét	7193 70	49 56	49 56	47 84
Hitelezők	219355 14	216456 16	196850 17	180070 99
Adósok	96493 —	89939 06	3048 90	1728 90
Visszelásztolás	522686 56	5400 —	—	—
Fedezeti váltók	35146 —	—	—	—

A felszámoló-bizottság.

Magy. kir. Államv. budapest-jobbparti üzletvezetősége.

17497—1902. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak budapest-gödöllői, budapest ferencvárosi, hatvani, valamint esztergomi osztálymérnökségeinek területén lévő, pöcze és szemétködrök tisztítási és kihordási munkáinak biztosítására nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

Pályázókat a költségvetéssel felszerelt jogérvényes és bélyeggel ellátott ajánlatok folyó évi július hó 1-ére déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőség titkárságánál leendő benyújtására felhívjuk.

Bánatpénz fejében legkésőbb folyó évi június hó 30-ikán déli 12 óráig 800 korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban gyűjtőpénztárunknál lefizetendő.

Készpénz után kamat nem követelhető, az értékpapírok a budapesti tőzsde legutóbbi, de 14 napnál nem régiebb árfolyama szerint, és a névértéket meg nem haladó értékben fogadjatnak el. Takarékpénztári könyvek bánatpénzül nem tehetők le.

Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek térítvény mellett adandók fel.

A bánatpénz lefizetéséről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Szóban forgó munkára csakis magyar állampolgárok pályázhatnak. Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak tartjuk fenn.

Az ajánlat benyújtásához, valamint a munkák létesítéséhez kötött feltételeinket alább közöljük: Az előforduló munkák általánár mellett fognak kiadni.

Az általánárak az ajánlatban tisztán és olvashatóan számokkal, valamint betűkkel is kiirandók.

Az ajánlati árak vagy az egyes osztálymérnökségek területén lévő pöczegödrök tisztítására, valamint az összesre kiteendő. Fenntartjuk magunknak a jogot, hogy az egyes osztálymérnökségeknél előforduló munkákat külön-külön is kiadjuk.

Javított vagy vakarások nyomát viselő ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A szerződés a budapest-gödöllői, hatvani, valamint esztergomi oszt. mérnökségek vonalaira három évre, vagyis 1902. évi november hó 1-étől 1905. évi október hó 31-ig köttetik, míg a budapest-ferencvárosi osztálymérnökség területére nézve a szerződés 1903. évi január 1-től lép életbe ugyancsak a fent kitüntetett időtartamra.

A teljesítendő munkára vonatkozó bővebb adatok, valamint az ajánlati minta, pályázati feltételek, az ajánlati költségvetés alulírott üzletvezetőség pályafenntartási és építési osztályában (Külső Kerepesi-ut szemből a keleti pályaudvar érkezési oldalával) naponta a hivatalos órák alatt megszereshetők.

Budapest, 1902. május hóban.

A magy. kir. Államv. jobbparti üzletvezetősége.

(Utánnnyomás nem díjazatik.)

Permetező

3 évi jótállással

(Ingyen javítás)

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők,
borszivattyúk,
kutak és gummi tömlők
gyári áron.
Javítások elfogadtatnak.

TELEFON 43:

Legnagyobb választék

arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Zálogcédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvétetnek, vagy be-
cseréltetnek.

A haj eredeti színét

visszanyerjük a Hajós-féle

Hajregenerator

használata által. Rövid idő alatt visszaadja az ősz hajnak eredeti szí-
nét, ifjúkori szépségét és ennek visszatérése után az elért eredmény
állandóan megmarad. A fehérneműt és fejbőrt nem piszkítja.

Egy üveg ára 60 krajczár.

Hófehér fogakat egyedül a Hajós-féle

Venus Antiseptikus fogpép

használata által nyerhetünk, egy tégely ára 60 krajczár. (Az üres fogpép-
tégely 10 kr.-ba visszavásároltatik.)

Valódi angol celluloidba foglalt

Antiseptikus fogkefe

2 évi jótállással ára 90 kr.

Fenti szerek egyedül kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

86963—1902. sz. hoz.

Hirdetmény.

Ezennel közbirré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adni:

állomáson	f. évi június hó
Miskolcz	23-án d. u. 2 óra
Kolozsvár	24-én d. u. 2 óra
Bpest ny. áll.	28-án d. e. 9 óra

Budapest, 1902. május hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Gurahonezi portlandcemento

egyedüli magyar gyártmány, mely a magyar mérnök- és építész-egylet által megszabott normátiákat 60—70 százalékkal felülmúlja. rendkívül finom őrlésben, kis és nagy mennyiségben, gyári áron kapható

Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak szertáránál

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egyesült Vasutak központi irodája is elfogad és a cementet kívánatra házhoz szállítja.

Radnai jár. főszolgabírájától.

8548—902. sz.

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán megüresedett solymosi körjegyzői állásra; mely körjegyzőséghez Solymos, Milova és Odvos községek tartoznak, s mely a természetbeni lakás körjegyzői földek haszon élvezetén kívül 700 korona törzsfizetés, 891 kor. 20 fillér gabona váltás, 252 kor. belutazási átalány, és 44 kor. 80 fillér széna váltás árral van javadalmazva, pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. 6. §. ában előirt képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozam legkésőbb f. évi június hó 30-ának délután 5 óráig annyival is inkább beadják, mivel a későbbben beérkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választás f. évi július hó 1-ének délelőtti 9 órakor Solymos község-házánál fog megtartatni.

M.-Radna, 1902. évi június hó 9-én.

Péczely Elek,
főszolgabíró.

1061

Nagy raktár
elsőrendű portland-cemento
és vízhatlan mészből.

Az ujvidéki kova malomkövek egyedüli elárúsítása.

Malom-berendezések és azokhoz szükséges eszközök és anyagok:

Sárospataki és francia malomkövek, valódi svájci malomkő élesítő szerszámok, francia köszörükövek, kül- és belföldi gépszijak, hengerek, lisztselyem szövetek, felvonó hevederek, serlegek, serleg-csavarok, fa-szija korongok, kötél korongok, legjobb minőségű kenőanyagok, zsák-taligák, ólom-zárak stb.

Szecs-gyárak részére: Különböző jó minőségű gép és henger olajok, süritő anyagok, asbest-lemezek, asbest zsinórok, Burgmann-féle tömitések, olajbelek. Hungaria-frictions zsinórok, kautsuk-árak, kender tömitések, fessmérők, ellenőr. csapok, vízállást mutató készletek, sárga és vörös rézcsövek, kovácsolt vascsövek és összekötő részei, gőzhenger kenő-szelenczék, Stauer-féle kenő-szelenczék, önműködő kenő-szelenczék sárga rézből.

Cséplőgépek és locomobil javításához szükségeselt dobsinek, dobsin-csavarok, locomobil forresövek, csősüritő gépek, sodrony és sörte csőkefék, csavar metszők, csavar-kulcsok, réteg-fém, reszelők, szerszám aczél, cséplőgép rosta-lemezek, tápszivattyu kautsuk csövek, emelő-gépek stb.

Gazdaságok részére: gazdasági, raktármérlegek, gabona-zsákok, legjobb minőségű cséplőgép-, locomobil-, kazal-, szekér- takaró ponyvák, gép olajok, gépszir, kocsikenőcs, petroleum, carbolineum fedélemezek és szegek, kerti és tüzi fecskendők, kender tömlők, czukorrépa-művelő eszközök stb.

Szőlőszetek részére: borsajtók, bor-szivattyúk, prima minőségű kacsuk-tömlők, perme-
tezők és alkatrészei, kékkő kénpor fuvo stb. — Legjobb minőségekben és a legjutányosabb
árakon kaphatók

Magyar Ferencz

gép-, szerszám- és műszaki kellekek üzletében

Aradon. Zrinyi-utca 6. szám. — Megyei és városi telefon 30 szám.

Aradi nyomda részvenytársaság könyvnyomdája.